

HORIZON-TAAL

november - december 2020

Jaargang 52 - nummer 306

**Esperanto leren via uTalk
Fulmokursoj en Valonio**

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Ten geleide	3
Mediteren bij een Egyptische edelsteen: het lied die schone.....	4
Fulmokursoj en Valonio.....	7
Universele valuta's: de Spesmilo en de Stelo	9
Esperanto ontdekken, leren en gebruiken met uTalk	11
Novaĵkanalo Beneluksa	13
Clubprogramma's + Mallonge	14
Recenzo: Ĵulvernece pri Esperanto	15
Novaĵoj de Mazingira	16
Vivo de Zamenhof – ĉapitro 9	19

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw

52ste jaargang november-december 2020. Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie: Piet Glorieux @ horizon.taal@esperanto.be www.esperanto.be/horizontaal

Tekstopmaak: Yves Nevelsteen yves.nevelsteen@gmail.com

Clubactiviteiten: Katja Lödör lodorkatja@skynet.be

Werken mee aan dit nummer: Rob Ebenau, Cyreen Knockaert, Kris Panis, Jean-Pol Sparenberg e.a.

Administratie en verantwoordelijke uitgever

✉ Vlaamse Esperantobond vzw • Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen

☎ 03 234 34 00 @ financo@fel.esperanto.be www.esperanto.be/fel/nl

BE0419 028 122 • RPR Antwerpen • KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB

bpost: IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Abonnement: 30 euro per jaar (6 nummers)

Advertentietarieven:

	1-malig	3-malig*	6-malig*
1/1 pagina	257	625	1000
1/2 pagina	150	375	600
1/3 pagina	110	275	440
1/4 pagina	80	200	320
1/8 pagina	55	140	220
1/12 pagina	30	75	120

Alle prijzen zijn in euro.

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

TEN GELEIDE

Wat was ik blij vandaag dat ik abonnee van Monato was: interessante artikels van lokale verslaggevers over lokale situaties. Bijvoorbeeld over de toenemende discriminatie van minderheidstalen in Rusland. En als illustratie een interview met een Osseetse taalkundige over het Osseets, een van die minderheidstalen. Het deed me denken aan de situatie van het Nederlands in België in de negentiende en zelfs nog ver in de twintigste eeuw. Het deed me ook denken aan mijn Centraal-Afrikaanse Ekparolu-neef die vertelde dat in zijn land het Frans nog altijd de enige onderwijstaal is, ook al spreekt de hele bevolking een eigen nationale brugtaal, het Sango. Of hoe Esperanto... en Monato je wijzer maakt. Een abonnement op Monato: misschien een geschenkideetje voor de feestdagen?

Piet Glorieux

Om Hugo Rau te danken voor zijn ongeveer twintig jaar activiteit als vrijwilliger in het Esperantofonds Cesar Vanbiervliet te Kortrijk, is er onlangs een speciaal nummer van Vertikale verschenen over Esperantocursussen tussen de twee wereldoorlogen.

De aanleiding voor deze uitgave was de ontdekking in het Esperantofonds Cesar Vanbiervliet te Kortrijk van affiches waarop Esperantocursussen tot in de kleinste Vlaamse gemeenten aangekondigd werden. Hugo Rau begon toen, tussen de andere werkzaamheden in het Fonds door, de Belgische Esperantotijdschriften uit de periode 1918-1940 te doorbladeren en de gegevens over cursussen te noteren, met de bedoeling ooit een artikel te schrijven over dit onderwerp. Toen hij bijna klaar was met het voorbereidend werk, werd hij geconfronteerd met oogproblemen, die het hem onmogelijk maakten het project te voltooien. Zijn collega in het Fonds, Roland Rotsaert, heeft daarop de taak overgenomen en afgewerkt.

Het speciaal nummer van Vertikale is gebaseerd op de analyse van de belangrijkste Belgische Esperantotijdschriften uit de behandelde periode: Belga Esperantisto (BE), Katolika Esperantisto (KE), Flandra Esperantisto (FE) en Laborista Esperantisto (LE).

www.esperanto.be/fel/akt/vertikale/

Vertikale
Periodaĵo por la aktivuloj
de la Flandra Esperanto-Ligo (FEL)

Tijdschrift voor de actieve leden
van de Vlaamse Esperantobond vzw,
Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen,
BE0419 028 122. RPR Antwerpen.

27 september 2020

Speciale uitgave

**Esperantocursussen in Vlaanderen
tussen de wereldoorlogen**

Auteurs: Hugo Rau en Roland Rotsaert

Inhoud

- Inleiding
- Het Esperanto-verenigingsleven tijdens het interbellum
- Culturele, economische en politieke situatie tussen de wereldoorlogen
- Informatiebronnen
- Bijlage 1: Lesgevers en groepsverantwoordelijken
- Bijlage 2: Plaatsen met Esperanto-activiteit
- Epiloog

Nummer 49

*Hugo Rau, Joost Vander Bauwhede en Roland Rotsaert
in sep. 2015*

MEDITEREN BIJ EEN EGYPTISCHE EDELSTEEN: HET LIED DIE SCHONE (الحنوة دي)

Tijd om de horizon van *Horizon-taal* even te verleggen naar de Arabische wereld? Daar is het Esperanto inderdaad weinig verspreid, gekend of geliefd. De Arabische standaardtaal en streektaalen zijn qua woordenschat en taalopbouw zeer verschillend van het Esperanto. Dit laatste vertoont een uitgesproken West-Europees karakter, al vertelt men om redenen van propaganda wel eens andere dingen. Tot nader order moeten we niet verwachten dat het Esperanto in de Arabische wereld een hartelijke ontvangst te wachten staat. De Arabische naties hebben wel andere katjes te geselen in dit onrustige tijdperk. Thans kan Mohammed heel moeilijk tot de berg komen.

Anderzijds moet men niet denken dat de geschoolde Arabischsprekenden niet goed bekend zouden zijn met de Europese wereld. Het zijn weetgierige en intelligente mensen die gretig Europese etnische talen leren, omdat deze de poort zijn naar kennis en naar een beter leven. Noodzaak en behoefte zijn altijd de sterkste beweegredenen van menselijk handelen...

Wij westerlingen daarentegen zijn doorgaans niet vertrouwd met de Arabische wereld en nog minder met de Arabische taal. We zijn afgeschrikt door de voor ons ruw en barbaars lijkende klanken, door een samenleving die ons als vreemd en dwingend overkomt. Zo is de wereld: zij die geen woord Esperanto kennen, hebben er vooroordelen tegen en idem dito voor de Arabische taal en cultuur. En inderdaad is het voor ons moeilijk die taal te leren. Een halve eeuw half-geslaagde pogingen van mijn kant hebben mij toch tot enige inzichten gebracht, zodat ik de vele duizenden uren studie van het Arabisch niet als tijdverkwisting beschouw, allesbehalve. Mijn bewondering en interesse voor deze prachtige taal, een kunstwerk van de menselijke geest, zijn alleen maar toegenomen. Ik voel me een rijk man met mijn slechts elementaire en passieve kennis van het Arabisch.

In de marge wil ik nog opmerken dat, ondanks alle schijn, er wel degelijk parallellen zijn tussen Esperanto en Arabisch, dit in verband met de tendensen tot regelmaat en schematisme in beide talen. Hier past het wel de Russische esperantist V.V. Samodaj aan te halen. Deze is doctor in de filologie, en leest vlot twaalf verschillende talen, waaronder Arabisch. Hij bevestigde uitdrukkelijk, tijdens een taalcongres te Moskou in april

2007, dat zijn kennis van Esperanto zijn latere studie van het Arabisch vergemakkelijkt heeft. Naar mijn ervaring is dat inderdaad zo. Esperanto is zeer nuttig voor het begrijpen van taalstructuren: zijn eenvoudige, maar niet simplistische grammatica laat zien wat het basismechanisme is van een taal, eigenlijk van alle talen. Wie vele jaren taalwandelingen gemaakt heeft, ziet meer en meer de gelijkenissen tussen de talen en staart zich niet meer blind op de verschillen. Ook de inhoud trouwens: hetgeen verteld wordt is overal hetzelfde. De mens heeft overal dezelfde bekommernissen en vreugden.

Ik had uiteindelijk nog het geluk als gepensioneerd vijf jaar avondlessen Arabisch te kunnen volgen bij Elo Encora te Antwerpen – nu is de cursus voor mij persoonlijk een jaar onderbroken vanwege de coronaproblematiek. Het volwassenenonderwijs is er uitstekend georganiseerd, en de leraars zijn er bekwaam en toegewijd. Goede leraars zijn een zegen voor de wereld. Welnu, op het eind van vorig schooljaar gaf onze leraar tijdens de laatste les ons nog enige Arabische liederen mee, waaronder het Egyptische *el-helwa di*. Het was meer dan een virtueel geschenkje, het bleek een edelsteen. Ik heb het lied vele malen beluisterd. Hoe eenvoudig de tekst ook moge zijn, voor mij vat het lied de hele Arabische wereld samen, je kan er de ziel van het Egyptische volk in terugvinden. En dat is geen bizarre, geen ruwe, geen onbegrijpelijke, maar een fijne, een menselijke, een universele ziel. Misschien is de essentie van het Arabisch (of andere vreemde talen) studeren wel: een zoektocht naar het universele, naar de ziel van de mens, die overal en altijd dezelfde is.

Het lied is alom gekend en geliefd in de Arabische wereld. Dat merk je aan de vele bewerkingen die ervan bestaan, aan de uitvoering door befaamde zangers/zangeressen, instrumentisten, koren... Tekst en muziek zijn van Sayyed Darwish (1892-1923). Dit was een zeer productief, geniaal en vernieuwend componist en liedschrijver. Hij was zelf zanger en toneelspeler, maar was oorspronkelijk opgeleid in de islamitische wetenschappen. Zijn ouders konden geen andere studies bekostigen... Sayyed Darwish werkte ook zelf als arbeider. Maar zijn talenten en werklust werden opgemerkt. Hij kreeg kansen. Hij was geïnspireerd door de volksmuziek en door het volk en wordt volkomen terecht de vader van de moderne Egyptische muziek ge-

noemd. Hij verenigde Oost en West op dat gebied en is daarom ook zeer genietbaar voor ons westerlingen. Hij kwam uit het volk, luisterde naar hun liederen, schreef en zong en componeerde, leefde voor het volk. Dat hij jong gestorven is, wellicht vergiftigd in de troebelen van de onafhankelijkheidsbeweging, heeft hem nóg meer tot mythische grootheid verheven. Naar hem zijn vele straten en pleinen in Egypte genoemd en zelfs een theater, Hij is ook de componist en schrijver van het Egyptisch volkslied “Mijn land, mijn land, mijn land” (بلادي، بلادي، بلادي).

De tekst hieronder is niet in het Standaardarabisch, maar in het Egyptisch dialect. Alleen reeds de titel van het lied heeft z'n charme. De Egyptenaren gebruiken blijkbaar graag het woord de Zoete (الحنوة) voor de Schone (الجميلة) in Standaardarabisch. Of zij elke Schone ook een Zoete vinden, en omgekeerd, weet ik niet... En dat is hier ook zonder belang.

Het is zeker knap dat het lied een eerste en prominente plaats geeft aan de vrouw, zij die het eerst opstaat en zwigend het deeg kneedt, al bij het hanengekraai. Zij is Schoon én Zoet door de getrouwheid en vanzelfsprekendheid van haar dagelijks werk. Zij zorgt ervoor dat de arme arbeider toch minstens zijn dag kan beginnen met het consistente Arabisch brood, geurig versgebakken. En hij zal er wel nog wat van meenemen naar zijn zware werk en veel zal er niet bij zijn... De Schone is het begin van het refrein, het leidmotief, de basistoon. Naar haar keert men altijd terug.

De muziek is bijzonder vrolijk en blij, maar de tekst drukt vooral moed uit. Moed is er nodig, want het is niet eens zeker, vroeg in de morgen, dat er werk zal zijn. Het is leven in voortdurende onzekerheid. Het is of de tijd in het Midden-Oosten stilgestaan heeft. Het lied had gezongen kunnen worden door de arbeiders in de evangelische Wijngaard van de Heer-met-vreemde-opvattingen-over-rechtvaardigheid. Dit onzekere wordt onvergelijkelijk mooi uitgedrukt in het Arabisch. De arbeiders werken “aan Gods deur” (على باب الله), ze zijn volledig afhankelijk van een al dan niet menslievend werkgever. Maar God is mild en welwillend... De deur van de onzekerheid is tevens de Deur van de Hoop (باب الأمل). De taal en het Godsvertrouwen zijn mooier dan de harde werkelijkheid...

Het gebeuren situeert zich in de vroege morgen, maar is ook wat on-chronologisch en tijdloos als bij alle goede poëzie. Is men al op stap naar het werk? Moet men nog vertrekken? Want de zanger moet nog een kameraad aanporren om zich klaar te maken. Het is een lied dat de moedige zingt om zichzelf en anderen moed in te spre-

ken. Hij zingt het met zijn kameraden om de werkgever te overtuigen dat hij werkt met blijdschap en overgave. En hij is beleefd en groet onderdanig Meester Atiyah, misschien de ploegbaas, misschien de werkgever, misschien een notabele. Want wie moet betalen houdt van blijde en beleefde werklieden. En de arbeider gebruikt, met discretie, nog een ander wapen. Het is zijn vroomheid, die al dan niet oprecht is. Hij herinnert de werkgever, de rijke, eraan mild en welwillend te zijn. Iedereen komt uiteindelijk voor Gods rechterstoel terecht en zal rekenschap moeten geven. In landen waar het geloof in God vanzelfsprekend is, kan de arme altijd een woordje plaatsen dat niet tegengesproken kan worden. Ook de arme beschikt in de Arabische wereld over een arsenaal aan vaste formules die geen hoge scholing of opleiding vergen. Ook de arme is er in het bezit van beschaving, dezelfde voor allen. Allen zijn uiteindelijk gelijk en slechts dienaren van Allah. Het lied is een Bijbel en een Koran, een verhaal van geloof, hoop en liefde. Het straalt de hoop en het optimisme uit van de tijd waarin het werd geschreven, de tijd toen men geloofde dat er een rechtvaardige maatschappij zou komen zodra de vreemde heersers uit het land zouden zijn. Dan zou alles nog slechts afhangen van geduld, van eigen werkzaamheid en broederlijkheid. Helaas.

Het blijft een lied van tederheid en liefde waarin de arbeider, zonder woorden, denkt aan de Schone, en waarin de zwakkere bij de hand genomen wordt om toch maar zijn kans te wagen om werk te vinden die dag. Opnieuw redelijkheid en vroomheid. God kan je niet helpen als je niet zelf een inspanning doet. Aboe Salaah is geen kind meer, hij is de vader van Salaah, hij hoort zelf in te staan voor het dagelijks brood (رزق) van de zijnen.

Men ziet een glimlach op het gezicht van elke zanger en instrumentist die het meesterwerk brengt. Het is een wonderbaar lied. Geen woord te weinig, geen woord te veel. Maar alles staat erin.

Met de vertaling van een heel klein stukje Arabische cultuur en met wat commentaar op die tekst hoop ik jou, Esperantospreker, wat achtergrond mee te geven zodat je met meer begrip én plezier het lied kan beluisteren. Dit laatste is gemakkelijk te vinden op het internet, in meerdere varianten. Het volstaat “el helwa di” in te tikken. Aarzel niet, zet een paar passen naar het vreemde toe, luister herhaaldelijk. Wanneer je het lied de honderdste keer liever hoort dan de vijftigste, dan is de berg wat dichterbij gekomen bij Mohammed. Ook dat is de goede richting. Vrees niet te zullen struikelen: Sayyed Darwish heeft je pad geëffend en het met rozen bestrooid.

Cyreen Knockaert

Tiu Bela (Virino)

Tiu Bela frutage kun la pasto faris knedadon
Frue aŭdigis la koko ku-ku-ku-kokerikadon
Helpe Alaĥ', ho laboruloj, ni iru la laboradon!
Bonan matenon, Majstro Atiyah, bonan adon!

Kio tiuĉimatene min atendas, ho Ĉiosciul'?'
En mia poŝ' nenio! Nenion havas malriĉul'
Sed bonahumore min egalas neniŭ kuraĝul'
La pord' de l' esper'?' La Via, Kompatemul'!

Ni ege paciencu, tio estas virtec'
kiu ŝanĝas la aferojn al ĉia bonec'
Por vi bienuloj estas ega riĉec'
Por ni tamen, la Dia Malavarec'

Ho Abu Salaah, estu via man' en tiu de mi
Ĉe Alaĥ' vi ĉiam restu, kaj pac' restos ĉe vi
Fidu Alaĥon, neni' pli gravas ol helpo de Di'
La temp' ne ripozas, rapide venu kun ni !

Tagiĝis, neni' superas la Povon Dian!
Ek al laboro! Donu Alaĥon ŝancon Lian
por ebligi Lin doni al ni ŝancon nian!
Ni iru! Portu la ilojn kaj pioĉon vian!

الحلوة دي

الحلوة دي قامت تعجن في البدرية
و الديك بينده كو كو كو فالفجريه
يللا بنا على باب الله يا صنايعية
يجعل صباحك صباح الخير يا اصطه عطيه

صباح الصباح فتاح يا عليم
و الجيب ما فيهش و لا مليم
بس المزاج رايق و سليم
باب الامل بابك يا رحيم

الصبر طيب عال
ايه غير الاحوال
يا اللي معاك المال
برضه الفقير له رب كريم

ايدي بايدك يا بو صلاح
مادام ع الله تعيش مرتاح
خللي اتكالك عالفتاح
يللا بنا مهو الوقت راح

الشمس طلعت والملك الله
اجري لرزقك خليها على الله
ما تشيل قدومك والعدّة ويلا

MOVADO

FULMOKURSOJ EN VALONIO

Kio ĝi estas?

Evoluigita ekde 2014 de Valère Doumont kaj Françoise Pellegrin, nia Esperanto-fulmokurso komence havis duoblan celon: respondi al la invito de "Excel'Langues" (vekiĝo al lingvoj en la provinco de Luksemburgo por la 5a kaj 6a gradoj en bazlernejoj) kaj varbi gejunulojn por la Verdaj Skoltoj.

Tiu kurso estis tiel bone taksita de la partoprenintoj, ke ĝi fariĝis, post la jaroj, la plej grava ago de APE: en 2019 ekzemple, ĉirkaŭ 1.000 infanoj sekvis ĝin en diversaj atelieroj organizitaj en Libramont, Flémalle, Malmédy, Verviers kaj Hannut.

Kiel okazas?

Gvidita de 2 instruistoj (ĉar ili interagis) kaj de unu krokodilo, la unua parto de ĉirkaŭ 30 minutoj tute enmiksigas la lernantojn en Esperanto. Tiam ili malkovras amuze kaj aktive:

- Kiel sin prezenti?

- La alfabeton laŭ bildoj
- La personajn pronomojn
- La konjugacion -i, -as, -is, -os, -u
- La nomojn de ĉiutagaj objektoj (en la ejo)
- Gravajn korpopartojn
- La finaĵojn -o, -a
- La prefikson mal-
- Kiel kalkuli ĝis mil?
- La ĉefajn kolorojn

... kaj ili kune kantas du malgrandajn kantojn kaj spektas filmeton: "Bebo parolas en Esperanto".

La dua parto, ĉirkaŭ 10 minutoj da diskutado, okazas en la gepatra lingvo. Ni instigas la lernantojn esprimi, ke la lingvo estas bela, mojosa kaj sufiĉe facila (precipe dank'al la konjugacio, kiu ne konas esceptojn = gravas por la francparolantoj, kiuj jam kontraŭbatalas la

faman “Bescherelle”!). Ni ankaŭ enkondukas ilin al la movado: kion ili povos fari en Esperanto (Interrete, Pasporta Servo, Verdaj Skoltoj, TEJO, ktp...).

Post la fulmokurso, la lernantoj ricevas la franclingvan broŝuron “L’espéranto c’est dans la poche”. En 2019, pli ol 700 broŝuroj estis disdonitaj al gejunuloj, kiuj tiel ricevis ĝustan informon en scivolema kaj simpatia etoso por la lingvo.

Ni opinias...

ke nepras proponi pozitivan sperton de Esperanto al la plej multaj infanoj eble antaŭ ol ili havas miskoncepitojn pri nia lingvo. Tiel ili povu iomete ŝanĝi la bildon de Esperanto en la ĝenerala publiko.

Same, ke la Movado bezonas certigi la transiron inter la esperantlingvaj familioj kaj TEJO, proponante al 11-20-jaraj junuloj partopreni en la Verdaj Skoltoj.

Sed

Por ke ĉi tiu fulmokurso estu efika, nepras sufiĉe strikta skemo: tempolimo, metodiko, edukaj iloj.

Ni donas trejnajn kunsidojn por la kursgvidantoj kaj ni akompanas ilin kelkfoje. Pluraj flandraj esperantistoj jam sekvis la trejnadon kaj gvidis plurajn atelierojn. La uzo de du malsamaj gepatraj lingvoj allogas la

atenton de la infanoj kaj estas vera pluso. Dankon pro la helpo ;-)

Pri la futuro?

En 2020, ni planis refari la atelierojn almenaŭ en la provincoj de Luksemburgo kaj Liège. Plue, ni intencis peti kelkajn lernejojn en alternativaj pedagogioj (Freinet, Montessori, ...) doni ĉi-tiun iniciaton. Sed la viruso iom malfaciligos ĝin...

Ni ankaŭ ŝatus dividi nian vizion kun niaj flandraj amikoj kaj efektiviĝi komunajn spertojn: lingvaj laborrenkontiĝoj en lernejoj, organizi fulmokursojn kadre de Excel’Langues dum la venonta Beneluksa Kongreso, informi lernejojn pri la Erasmus-projekto “Multlingva Akcelilo”, ktp.

Ni vivas (ankoraŭ!) en unu el la malmultaj plurlingvaj landoj en Eŭropo... Ni ĝuu kaj uzu tion, ĉu ne?

Jean-Pol Sparenberg
Prezidanto de APE

(* Bescherelle = la plej fama libro pri gramatiko en la komunumo de francparolantoj)

MOVADO

UNIVERSELE VALUTA'S: DE SPESMILO EN DE STELO

René de Saussure werd op 17 maart 1868 in Genève geboren. Na zijn studies (taal- en wiskunde) publiceerde hij zijn belangrijkste werk “Over de woordvorming in het Esperanto”.

Zijn oudere broer, Ferdinand de Saussure, is bekend als de grondlegger van de moderne taalkunde.

In 1907 publiceerde prof. dr. René de Saussure een project met het oog op de eerste universele valuta in de geschiedenis, die hij “spesmilo” doopte. Van het Franse woord “espèce” had hij “speso” afgeleid. Eén spesmilo is 1000 “spesoj”. De Saussure onderscheidde verder spesmilo (Sm), spescento (Sc) en spesdeko (Sd). Die nieuwe valuta werd door enkele Britse en Zwitserse banken officieel geïntroduceerd. Daarnaast werd later in Londen de internationale Ĉekbanko Esperantista opgericht.

De spesmilo had een waarde van 0,733 g puur goud en kon, gekoppeld aan de goudstandaard, gemakkelijk naar andere munten geconverteerd worden:

1 Sm = 2 Britse shilling = 1 Russische roebel = 0,5 US\$ = 2,5 Zwitserse of Franse frank = 2,5 Spaanse peseta. De zilveren munten van 1 Sm en vooral die van 2 Sm waren en zijn tot op de dag van vandaag gegeerde verzamelobjecten en ze verdwenen daarom snel uit de circulatie. Vooral het 2 Sm-type is extreem zeldzaam.

In 1942 werd in Nederland de Universala Ligo opgericht. Die organisatie zette zich opnieuw in voor de invoering van een universele valuta. De munt kreeg “stelo” (ster, meervoud: steloj) als naam. In 1959 werden munten van 1, 5 en 10 stelo(j) geslagen, in 1965 gevolgd door een munt van 25 steloj in drie varianten: goud, zilver en koper. Eerder was ook al stelo-papiergeld uitgegeven op initiatief van Andreo Cseh.

De stelo was bijzonder geschikt voor het internationale betalingsverkeer, vooral bij het overschrijven van kleine bedragen. Ook die munten en bankbiljetten werden gretig verzameld en zijn tegenwoordig erg

gezocht in kringen van numismaten. In 2012 werden in België plastic munten van 1, 3 en 10 stelo(j) vervaardigd ten gerieve van Esperanto-jeugd-evenementen. De oplage bedroeg telkens 3000 stuks.

In 2012 richtte onze eigen Bert Boon, met België als uitvalshaven, de *Esperanto-Numismatika Asocio (ENA)* op. Het lidmaatschap geldt als levenslang en is gratis; het kan aangevraagd worden via bert.boon@skynet.be. Leden ontvangen automatisch ook het tijdschrift "Esperanta Numismatiko" volledig gratis. Er verschijnen per jaargang vier rijk geïllustreerde digitale nummers van gemiddeld 40 pagina's, die zeer geregeld verstuurd worden naar de actuele 141 individuele leden tot in alle uithoeken van Esperantujo en ook naar 22 verenigingen, waaronder bibliotheken, musea, organisaties en naar de Numismatika-faculteit van de Weense Universiteit. In 2021 verschijnt reeds de achtste jaargang. "Oude" nummers kunnen gratis gedownload worden. Meer info en een gratis proefnummer op aanvraag via de ENA-e-mail!

Het bestaan van die eerste gespecialiseerde organisatie (fakgrupo) ENA inspireerde intussen onze Walter Klag om nieuwe stelo-munten (of beter: -medailles) uit te geven ter ere van de numismatica-pioniers.

In 2018 verscheen bij de 150ste verjaardag van de geboorte van René de Saussure een zilveren 100 stelo-munt (met één gram fijn zilver). In 2020 werd een munt van 50 stelo(j) uitgebracht ter ere van Julia Isbrücker

(30 gram zilver 925/1000). Beide munten werden ontworpen door Helmut Andexlinger, de hoofd-ontwerper van de Oostenrijkse Munt, een voor 100% gelieerde dochteronderneming van de Oostenrijkse Nationale Bank.

Julia Isbrücker was ook één van de organisatoren van het twaalfde Wereld-Esperantocongres (UK), dat in de zomer van 1920 plaatsvond in Den Haag (Nederland). Het was het eerste UK na de Eerste Wereldoorlog en het bekrachtigde de heropleving van de Esperanto-beweging. Julia Isbrücker richtte samen met anderen ook het Internationaal Esperanto-Instituut en de Universala Ligo op. Die vereniging gaf, zoals reeds vermeld, in 1959 en 1965 stelo-munten uit met nominale waarden van 1, 5, 10 en 25 stelo(j).

Meer informatie over het verkrijgen van de nieuwe zilveren medailles is te bekomen bij Walter Klag, esperanto@chello.at. Zolang de voorraad strekt!

Tekst gebaseerd op een artikel van Walter Klag in Esperanto Aktuell nr. 261

Vertaald door Piet Glorieux, nagelezen en verrijkt door Bert Boon

ESPERANTO ONTDEKKEN, LEREN EN GEBRUIKEN MET uTALK

In het vorige Horizon-taal-nummer van september-oktober 2020 staat een uitgebreid artikel over hoe je Esperantokunt leren. In dit artikel wil ik een lans breken voor een Esperantocursus die mijns inziens niet in dit overzicht had mogen ontbreken, nl. uTalk van de firma EuroTalk.

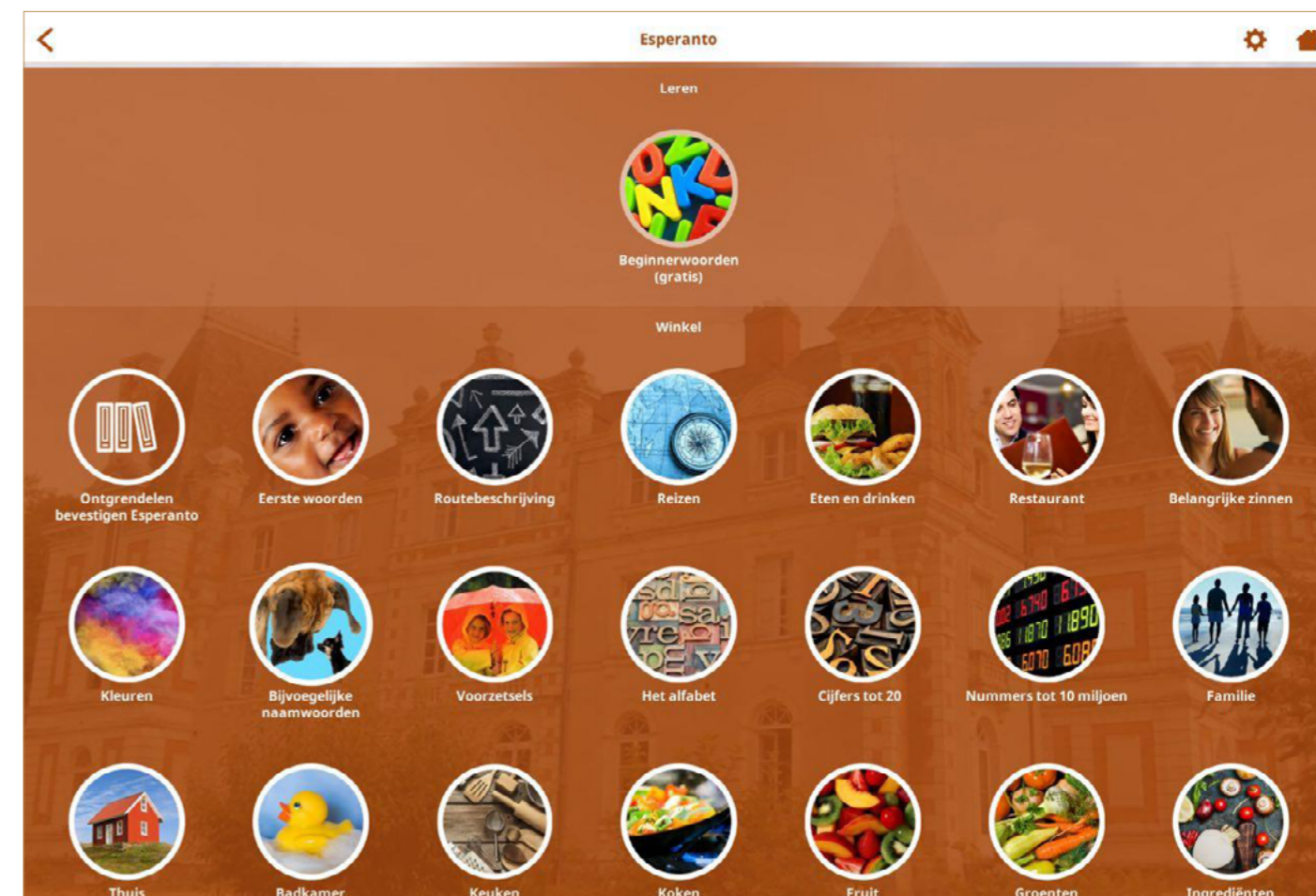
EuroTalk is een Londense uitgeverij van taalcursussen die in de jaren negentig werd opgericht. Inmiddels hebben zij zo'n 140 talen beschikbaar om te leren, waaronder dus Esperanto.

In 2008/2009 brachten zij een vijftal cursussen op de markt: de basiscursus Talk Now! Esperanto en de vervolgcursussen Talk More Esperanto, Talk The Talk Esperanto, Talk Business Esperanto en Talk World Esperanto. Deze cursussen zijn inmiddels gemoderniseerd en in nieuwe pakketten ondergebracht, op USB, aangevuld met downloadcode: Talk Now! Esperanto, Instant Esperanto (Talk Now + Talk More) en Ultimate Esperanto (alle vijf cursussen). Al deze cursussen zijn verkrijgbaar bij FEL.

Een belangrijke Vlaamse bijdrage werd geleverd door Guido Van Damme, die instond voor de vertalingen, en Karlijn Van Damme en Matthias Humet, die de uitspraak en de videobeelden voor hun rekening namen.

uTalk

In 2015 onderging EuroTalk een belangrijke verandering door de omvorming naar uTalk. Met (toen) 128 talen in het assortiment was het oorspronkelijk Europees karakter ook niet meer van toepassing. De uTalk-app werd gelanceerd, verkrijgbaar in de appstores van Google en Apple, en de cursus werd uitgebreid naar meer dan 60 onderwerpen. Voor de Esperantoversie van uTalk werd samengewerkt met Edukado.net. Drijvende kracht achter deze website, Katalin Kováts, en haar echtgenoot Sylvain Lelarge leenden hun stem voor de geluidsopnames. Zie ook de links onderaan naar een video over het ontstaan en de introductie van de cursus.^{1 en 2} Alles was mooi op tijd voor het UK in Lille, waar Katalin Kováts het met trots en enthousiasme presenteerde. Helaas voor uTalk, maar wellicht

goed voor de Esperantobeweging werd in Lille tegelijkertijd de Esperantoversie van Duolingo gelanceerd. Terecht kreeg Duolingo tijdens het congres en de jaren daarna heel veel aandacht, en met het succes kunnen we alleen maar tevreden zijn.

Waarom zou je uTalk nemen als Duolingo al bestaat?

Duolingo vertoont veel gelijkenissen met uTalk, maar is het ook beter? Laten we eerst eens kijken hoe de cursussen van EuroTalk/uTalk zijn opgebouwd.

- Elke taal maakt gebruik van dezelfde woordenschat. Het grote voordeel hiervan is dat je elke taal vanuit de (nu ca. 140) andere talen kunt leren. En omgekeerd, als je bijvoorbeeld Chinees wilt leren, dan kun je dat ook vanuit het Esperanto doen.
- De onderwerpen zijn doordacht gekozen uit wat mensen dagelijks bezighoudt: eten en drinken, vakantie, reizen, kleding, familie maar ook technologie, ziekte, sport, enz. Er is zelfs een onderwerp 'Esperanto', dat een tipje van de Esperantocultuur ontsluit. Zeer nuttig voor beginnende esperantisten. Grammatica wordt niet behandeld, maar er zijn wel een paar onderwerpen als 'Bijwoorden' en 'Voorzetsels'.
- Elk onderwerp werkt volgens een vast stramien: oefening van woorden of zinnen, eenvoudig spel, uitspraakspel, moeilijk spel en geheugenspellen. Je leert de taal al spelenderwijze. Er zijn punten te verdienen en je kunt jezelf bij voldoende punten een attest uitreiken.

Een heel mooie toelichting op uTalk wordt door Evildia gegeven.³

uTalk-klaslokaal

Behalve voor individueel gebruik bestaat uTalk ook voor klassikaal gebruik. Dankzij de vele spelletjes en uitspraak door zowel een vrouwen- als mannenstem is dit ideaal om leerlingen de eerste spreek- en luistervaardigheid bij te brengen. De leerkracht houdt het overzicht op zijn scherm van de behaalde scores en kan bijsturen waar nodig.

Gratis of niet?

Voor niets gaat alleen de zon op. Iemand moet de rekeningen betalen. Voor een commerciële onderneming als EuroTalk ligt dat anders dan voor een cursus die wordt gesubsidieerd of wordt gemaakt door vrijwilligers. De eer-

ste uTalk-les is gratis zodat je kunt zien of het systeem je bevalt voordat je kosten gaat maken. Je vindt bij uTalk geen reclame zoals bij Duolingo. Duolingo heet dan wel gratis te zijn, maar als je geen reclame wilt en wel offline toegang, onbeperkt aantal fouten en je voortgang bijhouden, betaal je 6,99 US\$/maand. Voor uTalk betaal je €2,99 voor één maand, €1,67/m voor 12 maanden en €1,-/m voor onbeperkt gebruik. **Nu met 20% korting, met dank aan EuroTalk!** Een maand is best interessant voor mensen die hun kennis weer wat op willen frissen, ter voorbereiding op een reis of bijeenkomst. Voor meer informatie, zie de link hieronder⁴ of neem contact op met de auteur: rob@cdline.be

EuroTalk heeft zich altijd vol enthousiasme aan de Esperantocursussen gewijd. Een van de medewerkers is het zelfs beginnen te leren. Dat EuroTalk het Esperanto een warm hart toedraagt mag ook blijken uit het feit dat ze al vanaf de oprichting een van de hoofdsponsors is van Amikumu. Dat verdient beter dan vergeten te worden in een overzicht van Esperanto- taalcursussen.

Rob Ebenau

(zaakvoerder van CDline, een in België gevestigde distributeur van educatieve software en initiator van uTalk Esperanto)

¹ Katalin Kováts op bezoek bij EuroTalk in Londen: <https://www.youtube.com/watch?v=gYZoB2Me9T4>

² Introductiefilmje over uTalk voor het congres in Lille: <https://www.youtube.com/watch?v=k8VaYRyVBew>

³ uTalk toegelicht door vlogger Evildia: https://www.youtube.com/watch?v=N0o_I1uxQs

⁴ Ga direct naar de uTalk-Esperantopagina:

<http://uta.lk/esperanto>

NOVAĴKANALO BENELUKSA ARTIKELN EN FILMPJES OVER TAAL UIT DE PERS

Duizenden ouders in China betogen tegen het vervangen van Mongools door Chinees in de scholen

In de noordelijke provincie Binnen-Mongolië werd begin september dagenlang betoogd tegen het nieuwe lessenpakket in de scholen. Daarin zouden een aantal lessen in de Mongoolse taal worden geschrapt ten voordele van het Chinees. Veel ouders uit de Mongoolse minderheid pikken dat niet.

<https://t.me/benelukso/265>

5 Noord-Franse gemeenten willen Vlaamse les geven aan kinderen

In het noorden van Frankrijk hebben 5 gemeenten een brief geschreven naar het Franse ministerie van Onderwijs, waarin ze de toelating vragen om het "Vlemsch" te onderwijzen aan kinderen van 8, 9 en 10 jaar. De regio behoorde tot het einde van de zeventiende eeuw bij het graafschap Vlaanderen en het Vlaams is er als streektaal blijven sluimeren.

<https://t.me/benelukso/272>

40 jaar Taalunie

Op 9 september 1980, veertig jaar geleden, ondertekenden België en Nederland het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie. In de aanhef van dat verdrag verklaarden de toenmalige vorsten Boudewijn en Beatrix dat ze ervan overtuigd waren "dat de gemeenschappelijke zorg voor de Nederlandse taal de banden tussen de Nederlandstaligen in Hun landen zal versterken".

<https://t.me/benelukso/273>

Ondernemerschap en meertaligheid: wie denkt dat een vertaalapp volstaat, heeft het grondig fout

Vandaag is het Engels alomtegenwoordig. Zo nadrukkelijk dat sommigen het bijna als de enige nog relevante taal zien, waardoor andere talen in ons onderwijs aan belang inboeten. Maar niets zegt dat de dominante positie van het Engels blijvend zal zijn.

<https://t.me/benelukso/274>

Waarom spreken de Walen geen Waals?

Wat is de identiteit van Wallonië? In 1905 werd in Luik het vijfde Waals Congres georganiseerd om de plaats van Wallonië in de geschiedenis te observeren, te beoordelen en naar de toekomst te projecteren.

Voor de interveniënten is het ook een kwestie van het voorbereiden van een programma van "verdediging" tegen wat zij "de Vlaamse overdrijvingen" noemden. <https://t.me/benelukso/280> (in het Frans)

Taalvariatie in televisie voor kinderen

Grootschalige studies over het televisieaanbod voor kinderen wereldwijd tonen aan dat dit aanbod vooral uit fictie bestaat die vaak geïmporteerd wordt uit het buitenland (Götz et al. 2018). Dit betekent meestal dat die programma's eerst vertaald en nagesynchroniseerd moeten worden. Hoewel er de laatste jaren veel onderzoek gedaan wordt naar diversiteit in kindertelevisie blijft onderzoek naar het taalgebruik in zulke televisieprogramma's beperkt. Ook wat het taalgebruik betreft, zouden televisieprogramma's voor kinderen, zeker wanneer die vertaald worden, immers meer diversiteit aan de dag kunnen leggen. Zo zouden personages een andere (standaard)taalvariëteit kunnen spreken of een buitenlands accent kunnen hebben. <https://t.me/benelukso/281>

Het Vlaams, Brabants en Limburgs in kaart gebracht

Op 30 september kwam een nieuwe dialectdatabase online met 390.000 dialectwoorden. De database bevat dialectwoorden uit de Zuidelijk-Nederlandse dialecten en is een samenvoeging van de gegevens uit de drie grote bestaande dialectwoordenboeken die de voorbije vijftig jaar samengesteld werden aan de universiteiten van Gent, Leuven en Nijmegen. <https://t.me/benelukso/283>

Meertaligheid: Brussel schakelt versnelling hoger

Brussel is na Dubai de meest kosmopolitische stad van de wereld. 62% van zijn inwoners werd in een ander land geboren of heeft een migratieachtergrond. Dat berekende de Internationale Organisatie voor Migratie. <https://t.me/benelukso/284>

Is het Nederlands klaar voor het genderneutrale 'Hen loopt'?

Als iemand zich geen hij en geen zij voelt, hoe kan die persoon in het Nederlands dán worden aangeduid? <https://t.me/benelukso/287>

Meer artikelen over taal? Zie www.benelukso.eu

CLUBPROGRAMMA'S

Door het coronavirus zijn de meeste clubactiviteiten voorlopig opgeschort. Een aantal clubs organiseren online bijeenkomsten via Zoom of Jitsi. Het programma wordt vaak pas een week of twee of voorhand vastgelegd. Kijk op de websites van de verschillende Esperantoclubs voor meer info:

- **ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw** www.esperanto.be/antwerpen
- **BRUGGE- Paco kaj Justeco** www.esperanto.be/brugge
- **BRUSSEL - Esperantista Brusela Grupo vzw** www.esperantobruselo.org
- **GENT- La Progreso** www.esperanto.be/gent
- **KALMTHOUT- La Erikejo** <https://laerikejo.wordpress.com>
- **KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo** www.esperanto-kortrijk.info
- **LEUVEN-Vespero 3000** esperanto3000.be
- **OOSTENDE -La Konko** www.esperanto.be/oostende
- **PEER- Limburga Esperanto Asocio** www.esperanto.be/limburg

Piet Glorieux leidt in **Kortemark** een beginnerscursus, virtueel op dit ogenblik om begrijpelijke redenen. Deze cursus zou dit jaar eindigen. Graag wil hij daar volgend jaar (virtueel) een vervolg aan breien. Heb jij een basiscursus gevolgd en wil je je kennis verdiepen, neem dan contact op met hem (zie colofon). Tijdstip zal in onderling overleg worden bepaald.

Actuele informatie over Esperantoactiviteiten wereldwijd kan je terugvinden op www.eventaservo.org.

MALLONGE

BITOTEKO RENOVIGITA

La bita arkivo de Hispana Esperanto-Federacio ricevis dum pasintaj monatoj gravan renovigon, teknikan kaj forman. Bitoteko apartenas al Europeana, la bita arkivo de la Eŭropa Unio, ekde 2013. Por tion atingi, Hispana Esperanto-Federacio subskribis siatempo kontrakton kun la tiama Ministerio pri Edukado, Kulturo kaj Sportoj, per kiu HEF cedis la utiligon de siaj metadatenoj kaj devigis sin adaptiĝi al la teknikaj postuloj de Europeana. Komence, la afero estis relative simpla, sed la informadika medio evoluas rapide kaj baldaŭ Europeana decidis ankaŭ evoluigi la manieron mastrumi la metadatenojn ricevitajn el la diversaj kulturaj institucioj tra Eŭropo, kun la celo unuecigi la malsamajn modelojn de metadatenoj uzitajn de ili. Tio devigis nin je granda teknika penado, kaj HEF devis dungti specialigitan entreprenon. La laboroj komenciĝis fine de marto kaj, parte pro la pandemio, ili daŭris ĝis septembro. Ni profitis la okazon por fari aliajn plibonigojn kaj por ŝanĝi la fasonon kaj aspekton de la Bitoteko. Kvankam mankas kelkaj detaloj, la rezulton vi povas jam ĝui. Pri la renovigo de la fasado, vi mem, enirinte, povos konstati la pli koheran ordigon de la informo, la aldonon de la angla kiel plia uzebla lingvo kaj la pli belan aspekton ĝenerale de la retejo. Jen do Bitoteko denove preta kaj je via dispono. Aliru la kutiman adreson <https://bitoteko.esperanto.es> kaj profitu ĝin!

SINONIMARO

Komence de oktobro Anna Löwenstein aperigis en la reto sian Sinonimaron, liston de proksimume kvincent vortoj kun kelkaj sinonimoj kaj parencaj konceptoj por ĉiu kapvorto. Ŝi komencis fari Sinonimaron tutsimple ĉar ŝi mem bezonis ĝin. Tio okazis antaŭ proksimume 25 jaroj, kiam ŝi ektradukis sian propran romanon “La ŝtona urbo” el la angla en Esperanton. Ofte ŝi bezonis alternativon por ordinara vorto kiel “bela” aŭ “malrapida”, kaj iom pripensante la aferon, esplorante en PIV (kiu mem donas kelkajn sinonimojn), ŝi trovis plurajn eventualajn solvojn. Kiam la sama vorto aperis kelkajn tagojn poste, necesis ripeti la saman pripensadon, la saman esploradon, kaj ŝi baldaŭ konkludis, ke estus bona ideo noti la rezultojn de tiu cerbumado sur slipon, anstataŭ refari la samajn esplorojn ĉiufoje. Legu pli pri ŝia laboro en Libera Folio aŭ rekte konsultu la sinonimaron en www.mallonge.net/sinonimaro

ELDONOJ

ĴULVERNECE PRI ESPERANTO

Kiel povis okazi la Fina Venko komence de la pasinta jarcento? Por esplori la demandojn la aŭtoro aplikis la metodon de la fantasta romano en la ĝenro alternativa historio, aŭ, kiel li mem ĝin difinas, ukronio (“neniam”, analogie al “utopio” – “nenie”). Do estas prenata iu historia punkto, evento, kiu aŭ ne okazas, aŭ okazas alimaniere, kaj estas konstruata nova posta kvazaŭhistorio. La metodo estas tre utila por analizi historiajn leĝojn, mediti pri la historiaj vojoj de la homaro. En la monda beletro ĝi estas populara ĝenro, kiun disvolvis Sprague de Camp, Philip Dick, Vladimir Nabokov, Vjaĉeslav Rybakov kaj multaj aliaj. Cetere, pri ĝi “petolis” ankaŭ profesiaj historiistoj ekde Titus Livius, inter ili eĉ tiom famaj kiel Arnold Joseph Toynbee.

En originala Esperantlingva literaturo la ĝenro ne estas tre evoluinta, kaj ĝis nun beletran esploron pri la turnomomentoj, kiuj influis al (ne)okazo de la Fina Venko, laŭ mia scio, neniu entreprenis. Do jam pro tio la provo de Éric Bernard Coffinet estas aprobenda kaj laŭdenda.

La romano *La nekredebla aventuro de la misio Moresten'* estas verkita en la stilo de romanoj de Jules Verne, iu lia nova “eksterordinara vojaĝo”, kiu penas imiti la stilon de la granda franca aventurverkisto. Eble la enhavo ne ĉiam ebligas esti plene fidela al tiu stilo, aŭ tia stilo estas afero ne ĉiam imitebla, sed mi ne ĉiam kapablis kredi, ke la teksto venis el la plumo de Jules Verne. Tamen por la celoj de la romano tio sufiĉas. La rolo de Esperanto ankaŭ ne estas fremda al Verne – li ja komencis pri la temo la ne finitan Esplorvojaĝo-n, kaj mem iomete konis la lingvon. Do la referenco al Verne estas absolute prava kaj fidinda.

En la romano rolas kelkaj realaj personoj (foje kun iom ŝanĝitaj donitaĵoj pri ilia vivo). Do sur la unua paĝo ni jam renkontas Melkioron de Vogüé (kiu ĉi tie nomiĝas “markizo” anstataŭ “vicgrafo” kaj reale ja en 1914 ne plu vivis), antaŭeniganto de la Ruĝa Kruco, kun kiu la serba ambasadoro Milanko Vesnić parolas pri la monda politiko kaj danĝero de milito. Tre utila popular-historia enkonduko por leganto historie ne tro klera... La romano priskribas la – jam de la komenco fikcian – vojaĝon de la reprezentanto de Ruĝa Kruco (Ruĝ-Kruco laŭ la lingvaĵo de la aŭtoro) prof. Moresten' (reala persono Hippolyte Morestin, korifeo de kosmetika kirurgio) al Balkanio, kie ĵus okazis lokaj militoj. Lin akompanas

juna advokato, Ludoviko Sevinjak', arda esperantisto, kaj poste aliĝas flegistino Amali o Delmont' (ortografio de la aŭtoro).

En la romano abundas ĵulvernecaj priskriboj de diversaj lokoj, teknikaĵoj, sciencaj (ĉi tie plej ofte – medicinaj) atingoj, sociaj movadoj (kiel, ekz., naskiĝanta feminismo) kaj, certe, Esperanto kaj esperantismo. Esperanto estas priskribata – per vortoj de Savinjak' – ne nur de la lingva flanko, sed ankaŭ kiel idea afero, ligita al certa religieco: temas pri homaranismo kaj ankaŭ pri bahaismo (kio, kompreneble, karakterizas la konvinkojn de la aŭtoro). Diference de la veraj romanoj de Jules Verne iom ne sufiĉas diversaj laŭvoĵaj aventuroj... Finfine, en Sarajevo, ĝustatempe avertita esperantisto sukcesas savi de la morto la aŭstrian ĉefdukon, kaj la historio turnas sin al alia direkto.

daŭrigota en paĝo 18...

PROJEKTOJ

NOVAĴOJ DE MAZINGIRA

Ĉu vi ankoraŭ memoras Mazingira, la tanzanian organizon fonditan de esperantisto Mramba Simba, kiu realigis/as impresigajn aferojn rilate al edukado (i.a. mezlernejo Esperanto), sanprojektojn (edukado), akvoprovizoprojektojn, radiostacion. Pasintjare ni alvokis la belgan esperantistaron al subteno por la radiostacio, kies elsendilo estis detruita dum ŝtormo en decembro 2018. Intertempe Mazingira sukcesis akiri novan elsendilon dank' al i.a. via mona subteno kaj mona kaj alia helpo de aliaj eŭropaj esperantistoj. Sed la ambicioj kaj la al ĝi ligita bezono je financaj rimedoj restas grandaj (vidu kadron). Kompreneble la KOVIM-19-pandemio ne kontribuas al tio, kvankvam la efiko sur la tanzania socio restas limigita. Jen kion skribas Mramba.

La historio de la radioelsendilo

Mazingira FM estas la nekomerca radiostacio kiu elsendas programojn kiuj celas eduki la aŭskultantojn pri sano, medioprotektado, homaj rajtoj ktp.

La radio komencis oficiale elsendi la programojn en 2015, uzante la malgrandan elsendilon de 100W kiu paneis en 2015, poste per la helpo de kelkaj esperantistoj de diversaj eŭropaj landoj, ni sukcesis aĉeti en 2015 novan elsendilon iom pli granda de 200W. Ĝi bone funkciis ĝis la fino de decembro 2018 kiam ĝi subite difektiĝis pro grandega inundo kun multe da pluvo, vento kaj fulmotondroj. Ni provis ripari ĝin sed sen sukceso. Rezulto: ĝi ne plu funkciis... Do en aprilo 2019 mi vizitis Brition por ĉeesti la 100an Britan Esperantokongreson. Dum tiu vojaĝo mi renkontis kelkajn esperantistojn al kiuj mi samtempe rakontis pri mia urĝe bezonatan novan aŭ brokantan elsendilon por nia radiostacio.

Feliĉe kelkaj esperantistoj de Belgio, Britio kaj Francio akceptis mian helpopeton kaj decidis kolekti la necesan sumon por ke mi povu aĉeti la bezonatan elsendilon. Mia amiko en Francio trovis brokantan elsendilon, iom pli forta (500W) kiun li aĉetis per la donacita mono kaj sendis ĝin al Tanzanio. En junio 2019 mi ricevis ĝin kaj sukcesis munti ĝin. Ĝi bonege funkcias ĉar ĝi estas pli forta ol la antaŭa. Krom tio ĝi elsendas la programojn iom pli for ol la antaŭa kaj pro tio ĝi atingas preskaŭ 80% de mia regiono. Tamen nia ideo estas elsendi kaj atingi la

Tanzanio kaj KOVIM-19: la belga konekto

La 16an de marto la ministerio pri sano en Tanzanio anoncis ke la unua persono kun la viruso sur tanzania teritorio estis trovita. Temis pri virino (tanzaniano) kiu estis reveninta al Tanzanio post vojaĝo al Svedio kaj Belgio (!).

Kiam ŝi alvenis sur la flughaveno Kilimanĝaro oni skanis la korpotemperaturon de ĉiuj alvenintoj kaj evidentiĝis ke ŝi sentis febron jam en Belgio, kie ŝi restadis ĉe belga familio, kie la edzo malsaniĝis pro la kronviruso.

Do la 17an de marto la registaro fermis ĉiujn lernejojn, kolegiojn kaj ĉiujn instituciojn same kiel en

La elsendilo kiun mi ricevis en junio 2019.

tutan regionon kaj tio povos okazi nur se ni trovos ankoraŭ pli fortan elsendilon de 1000W-2000W. Tiam la radiostacio povos enspezi iom pli da mono per vendo de elsendotempo kaj reklamoj kiu espereble povos profitigi al la radiostacio. Per tiu mono eble povos iam iĝi memstara la radiostacio. Krom tio ni ankaŭ bezonas monon por ke ni povu ligi nian radion al Interreto por ke la programoj estu aŭskulteblaj ĉie en la mondo per Interreto.

La granda problemo kun nia radiostacio estas ke ni havas nur unu elsendilon. Pro tio se ĝi denove paneos ni ne plu povos sendi la programojn. Do ni ankaŭ bezonas mondonacojn por aĉeti duan elsendilon. Tiel povuma brokanta radioelsendilo, sendokostoj kaj dogankostoj inkluditaj, kostas kutime minimume 5000 EUR.

multaj aliaj landoj. La ministerio pri sano anoncis ke ĉiuj infanoj sub 18 jaroj ne rajtis iri pli ol 100 metroj for de la domo, eĉ neniu infano rajtis iri al bazaro aŭ ie kie kuniĝas multaj homoj en grupoj.

Ankaŭ plenkreskuloj ne rajtis kunveni grupe krom se tio necesis.

Plenkreskuloj kaj infanoj devis sekvi la konsilojn de la ministerio pri sano kaj ili ne rajtis forvojaĝi se la celo de tio vojaĝo ne urĝis, ĉiam oni devis porti buŝŝirmilon, lavi la manojn per pura, fluanta akvo kun sapo, stari/sidi aŭ esti 2 metrojn for de alia homo, ne kuniĝi en grandajn grupojn ktp.

La prezidento de la lando alparolis la tanzanian popolon dirante ke la kronvirusoj atakas preskaŭ ĉiujn landojn de la mondo, Tanzanio inkludita, sed oni ne devas timi pri tio, ĉar tio estas nur malsano kiel alia malsano al kiu oni devus alkitimiĝi, ekz. malario, aids, ebolo ktp. Pro tio oni devas daŭre labori por subteni la ekonomion de la lando. Li ankaŭ diris ke Tanzanio neniam devigos tanzanianojn resti en la domo pro la kronviruso ĉar tio povus fariĝi granda ĝeno por la multaj familianoj kies enspezoj dependas de la ĉiutaga laboro de la familio.

La prezidento tamen anoncis tri tagojn dum kiu ĉiuj en la tuta lando devus preĝi al Dio, kiu estas ĉiopova por ke li savu Tanzanion kontraŭ la kronvirusa epidemio. Li diris kaj kredigis tanzanianojn ke neniu krom Dio povus resanigi Tanzanion de la KOVIM-19-malsano.

Tamen la prezidenta konsilisto proklamis ke ĉiu devus sekvi ĉiujn konsilojn de la ministerio pri sano.

De la 16a de marto ĝis la 29a de aprilo la ministerio pri sano anoncis ke ĉirkaŭ 509 personoj malsaniĝis pro la viruso. Inter ili 183 personoj resaniĝis kaj 21 mortis.

Ekde tiam la ministro pri sano de tago al tago anoncis ke la virusoj iom post iom malaperis kaj ke en junio neniu persono plu havis la kronviruson. Pro tio la registaro malfermis la lernejojn kaj aliajn instituciojn kiuj estis fermitaj pro la kronviruso.

Ĝis fine de julio ĉiuj aktivecoj normaliĝis kaj neniu pensas ankoraŭ pri la kronviruso kvankam oni ankoraŭ observas la konsilojn de la san-ministerio kontraŭ la kronvirusoj.

Mramba Simba

Ambicia projekto: dua mezlernejo

La nuna mezlernejo "Esperanto" troviĝas en la vilaĝo Marambeka kaj akceptas jam la lernantojn de la bazlernejoj de Marambeka, Tiring'ati, Kamarage kaj Bigegu (entute pli ol 1000 lernantoj). Lamezlernejonepovasakcepti pli da lernantoj kvankam ankaŭ la lernantoj de la bazlernejo en Nyaburundo (1800) bezonos baldaŭ (januaro 2022) mezlernejon. Pro tio ni ŝatus konstrui mezlernejon en Nyaburundo kun sufiĉe da klasoj por akcepti la lernantojn de la du lokaj bazlernejoj.

Kio pri Esperanto en mezlernejo ESPERANTO?

Kiam mi decidis varbi mondonacojn inter esperantistoj por subteni la konstruadon de la mezlernejo en mia vilaĝo, kiu nomiĝas “Esperanto”, mia ambicio estis ke ĉiuj lernantoj de la unua ĝis la kvara grado lernos Esperanton dum kvar jaroj de iliaj studoj ĉe Esperanto-mezlernejo. La lingvo Esperanto estas nun nur aparta leciono, kiu ankoraŭ ne apartenas al la oficialaj lecionoj kiujn la registaro subtenas. Mi instruas ĝin al lernantoj nur kiam mi havas liberan tempon.

Mia deziro estas ke ĉiuj lernantoj kaj instruistoj lernu Esperanton ĉiutage dum kvin tagoj semajne kaj ke la lernejestro pretu aldoni Esperanto-lecionon al la ĉiutaga lerneja programo. Sed la problemo estas manko de instruisto kiu povus viziti la lernejojn ĉiutage por instrui Esperanton.

Pro tio mi proponas du aferojn kiuj miaopinie povus solvi la problemon.

1. Monkolektadon inter esperantistoj en Eŭropo. Per tiu mono ni povos “poŝmone” vivteni la instruiston kiun ni povus dungi el inter la esperantistoj de Tanzanio. Tio povus kosti ĉirkaŭ 180-200 eŭrojn monate.
2. Starigi interretan klasĉambron kiu enhavus ĉirkaŭ 20-40 komputilojn, ĉiujn ligitajn al Interreto, en kiu lernantoj povos lerni Esperanton tra Interreto. Eble per tiu metodo eŭropa Esperantisto povus instrui Esperanton al lernantoj per Interreto rekte el Eŭropo aŭ el alia parto de la mondo. Lernantoj povus libervole uzi la komputilojn por korespondi kun alilandaj esperantistoj.

Kompreneble tiu projekto kostus multe en la komenco. Mi kalkulas buĝeton por 21 brokantaj komputiloj je 13 000 eŭroj (komputiloj, konektiloj, konstruado de klasĉambro, tabloj, seĝoj).

Se vi volas helpi Mazingira...

Transpagu vian sumon al konto IBAN: BE66 0000 2653 3843 de “Vlaamse Esperantobond”, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen kun jenaj eblaj mencioj: aŭ ‘Dua radioelsendilo por Mazingiri FM’ aŭ ‘Mezlernejo en Nyaburundo’ aŭ ‘Esperanto-instruado’.

Sed notu ke vi ne ricevos impostatestilon!

daŭrigo de paĝo 15...

Unu kuglo

Rezulte de la prevento de la perejo de la kronprinco, la aŭstra regno, unue, ne partoprenis la mondmiliton (kiu estis malpli grandskala kaj ne kondukis al tiom drastaj rezultoj), due, ne disfalis kaj pli demokratiigis, kaj, trie, antaŭenigis disvastigon de Esperanto ene de si kaj, poste, en Ligo de Nacioj. Tio malfermis al nia lingvo vojon al la rolo de vera internacia komunikilo. Do malgranda deflankiĝo de la trajektorio de unu kuglo helpe de esperantisto ŝanĝis la sorton de la mondo, kiu fariĝis iom malpli sanga kaj pli interkomprenema.

Fine nepre necesas fari iujn rimarkojn pri la lingvaĵo. Ĝenerale, la aŭtoro penas, kaj plejparte sukcese, imiti la lingvaĵon de la epoko antaŭ la unua mondmilito, kvankam li fojfoje preteratentas aperon de kelkaj pli modernaj esprimoj (kio ja preskaŭ ne eviteblas!). Do foje eĉ estas la impresoj, ke vi legas ion de Luyken! Tio estas nemalbona rezulto por stiligo. Sed foje aperas iuj strangajoj. La plej okulfrapa estas la ofte ripetiganta alparola modelo sinjoro ...-a (sinjoro profesora ks.), kiun mi, ŝajne, neniam ie renkontis, kaj al kiu mi ne

memoras iun analogion en naciaj lingvoj. Ankaŭ dum legado ĝenetas iom stranga interpunkcio en dialogoj. Feliĉe, tio estas ne tro gravaj difektoj de la libro.

Interesa kaj pionira

La libro estas interesa kaj pionira por nia literaturo beletra esploro pri la pasinteco, kiu provas analizi la alternativajn vojojn de la monda evoluo, kiuj ja povis direkti la sorton de Esperanto al pli sukcesa rolo en la monda historio. Eĉ se la konkludoj de la aŭtoro ne aspektas tro kredeblaj (kiel plej ofte okazas pri ukronioj) – ekzemple, pri ebleco de deflankiĝo de Aŭstrio-Hungario de la mondmilito kaj konservo de la imperio – ĝi igas pensi pri la problemoj kaj, tiele, instigi ellaboron de novaj strategioj de la movado. Do utilega legaĵo por ĉiu idea esperantisto.

*Nikolao GUDSKOV
El Monato*

Eric Coffinet: La nekredbla aventuro de la misio Moresten' aŭ kiel oni evitis mondmiliton en 1914. Eld. FEL, Antverpeno, 2020.

HOMARANISMO

VIVO DE ZAMENHOF LINGVISTO – ĉapitro 9 TAALKUNDIGE – hoofdstuk 9

Revojaĝinte Varsovion, el Anglujo Zamenhof kunportis impreson tre ĝojigan. Sed nur du monatojn li ĝuadis trankvilecon. Kaŝita glavo krevigis nubon en aŭtuno.

Se Esperanto progresadis tiel vaste dum antaŭaj dek du jaroj, la kaŭzo ĉefa kuŝis tie, ke jam ĉesis diskutado teoria pri lalingvo mem. En la komenco, multaj aliĝintoj proponis iun aŭ alian reformeton. Demokrate Zamenhof aŭskultis ĉiujn, kaj raportis en gazeto “La Esperantisto” kun fidela zorgo. Sed la ŝanĝoj proponitaj kontraŭis unu la alian. La unua rondo de l’ adeptoj spertis samon, kiel la aŭtoro jam pli frue: nome, kio ŝajnas bela sur papero, tio montriĝas ofte nepraktika en la vivo. Plie kio plaĉas al la unu, tio ĝuste plej malplaĉas al alia. Kial do riski la mirindan vivantecon de la lingvo per danĝeraj rompoj?

En 1894 okazis du voĉdonoj de la centra Ligo. Ambaŭfoje la plejmulto rifuzis ĉiujn ŝanĝojn. De tiam la movado kreskis pli rapide.

Kontraŭ reformado staris ĉefe kaj eĉ fanatike markizo de Beaufront. En Ĝenevo li ĉeestis la kongreson, kaj protestis kun indigno kontraŭ la gazetoj, kiuj uzas novajn formojn. [1] Memoriginte la oferon de siaj propraj preferoj pri lingvo, li teatre kisis sian Majstron sur estrado de l’ ĉambrego. Tiu sceno videble ĝenis Zamenhof. En angulo de l’ salono murmuris voĉo de Bourlet: “Judasa kiso”.

Honesta kaj lojala, la Doktoro ne ŝatis kredi la kulpigon. Kun dankemo li repensis pri sindona laborado de l’ propagandisto franca: Lia karaktero kaj ideoj povis esti ne plaĉaj, sed lia merito restis granda.

En aŭtuno post Kembriĝo kunvenis en Parizo estraro de la “Delegitaro por elekto de lingvo internacia”. Fondita de Pariza logikisto Couturat kun helpo de l’ Esperantistoj, ĝi kolektis la subskribojn de multnombraj societoj aprobantaj la ideon pri helplingvo. Ĝi celis peti l’ Asocion de l’ Akademioj, ke ĝi elektu oficiale unu lingvon. La respondo estis nea.

Tiam la fondintoj kunvokis al Parizo komitaton de scienculoj diverslandaj. Tri aŭ kvar ĉeestis mem. [2] La ceteraj sendis ĉu amikon, ĉu sekretarion. Oni petis Zamenhof, ke li nomu advokaton por Esperanto. Li proponis de Beaufront, kiel prezidanton de la Franca Societo propaganda. Li ne volus lin ofendi per alia prefero, kaj deziris montri al li fidon kaj dankemon.

Tiu fido estis trompata. Anstataŭ defendi la lingvon en la nomo de lia sendinto, la markizo rekomendis mem projekton prezentitan sub la nomo “Ido”. Ĝi enhavis gravajn ŝanĝojn de finiĝoj, vortaro, kaj gramatiko. Couturat ĝin subtenis, ĉar preparis kune. Tiel nur Esperanto ne havis veran

Zamenhof keerde terug uit Engeland met erg blijde herinneringen. Maar hij kon slechts twee maanden van de rust genieten. In de herfst deed een verborgen zwaard de wolk uiteenspatten.

Dat Esperanto zo sterk vooruitgang maakte tijdens de voorgaande twaalf jaar, was vooral omdat er een einde gekomen was aan de theoretische discussies over de taal zelf. Aanvankelijk kwamen veel aangeslotenen met een of andere hervorming voor de dag. Zamenhof luisterde naar iedereen als een democraat en bracht er getrouw verslag over uit in “La Esperantisto”. Maar de voorgestelde wijzigingen spraken elkaar tegen. De eerste kring van adepten ervoer hetzelfde als wat de initiatiefnemer voordien al had ervaren. Met name dat wat op papier mooi lijkt, onpraktisch blijkt in de realiteit. Bovendien is het zo dat iets dat bij één iemand in de smaak valt, bij een ander net niet in goede aarde valt. Waarom dan de wonderbaarlijke levendigheid van de taal op het spel zetten met gevaarlijke inbreuken?

In 1894 hadden er twee stemmingen plaats binnen de *centra Ligo*. Telkens weigerde de meerderheid elke aanpassing. Van dan af ging de beweging sneller vooruit.

Tegen een hervorming was vooral – en zelfs fanatiek – markies de Beaufront. In Genève woonde hij het congres bij en protesteerde verontwaardigd tegen de tijdschriften die de nieuwe vormen gebruikten. [1]. Nadat hij het offer van het afzien van zijn eigen taalvoorkeuren in herinnering had gebracht, kuste hij zijn meester theatraal op het podium van de zaal. Die scène ontstelde Zamenhof zichtbaar. In een hoekje van de zaal mompelde Bourlet: “Judaskus”.

Eerlijk en loyaal weigerde de Dokter die beschuldiging te geloven. Met dankbaarheid dacht hij terug aan het onbaatzuchtige werk van de Franse propagandist: misschien vielen zijn karakter en ideeën niet in de smaak, zijn verdiensten daarentegen waren groot.

In de maand augustus die volgde op het Wereldcongres van Cambridge was er in Parijs een vergadering van de “Afvaardiging voor de keuze van een internationale taal”. Opgericht door de Parijse logicus Couturat met de hulp van esperantisten, verzamelde de vereniging handtekeningen van talrijke organisaties die de idee van een hulptaal genegen waren. Bedoeling was om de Vereniging van Academies te vragen om één taal officieel te verkiezen. Hun antwoord was negatief.

Daarop riepen de oprichters een comité van wetenschappers uit verschillende landen bijeen in Parijs. Drie of vier

defendanton, dum ĉiaj sistemoj, “Spokil”, “Parla”, “Bolak”, ricevis advokaton, ofte aŭtoron mem. Kredante, ke Zamenhof konsentos kun de Beaufront, la komitato decidis elekti Esperanton kun ŝanĝoj laŭ la senco de l’ “Ido” anonima, celante interkonsenton kun la “Lingva Komitato”.

Kiam la afero diskoniĝis, indigno skuis la Esperantistaron. La ekkrio de Bourlet ĉie ripetiĝis: “Trompo kaj perfido”. Dum ses monatoj de Beaufront neis ĉion. Subite li konfesis, ke li mem estas la “Ido”. Protestinte, la “Lingva Komitato” rifuzis ĉiujn ŝanĝojn. Dume Couturat jam komencis disvastigi la projekton, kvazaŭ novan lingvon. Per konduto nek justa, nek lojala, de Beaufront difektis sciencan diskutadon, kaŭzante la enmikson de sentoj ambaŭflanke. [3]

Zamenhof pli alte staris. Kvankam naŭzita, li proponis lasi for la aferon pri personoj, kaj komenci novan ekzamenon de la ŝanĝoj en publika lumo. Rezultato estis sama: la plimulto ja preferis fidele daŭri sian vojon laŭ devizo de pariza Profesoro Cart: “Ni fosu nian sulkon”. Kiel ĉiam la Doktoro submetiĝis demokrate.

Konstante same li sin tenis jam de la komenco. En 1888 li skribis:

“Ĉio bonigebla estos bonigata per la konsiloj de la mondo. Mi ne volas esti “kreinto” de lingvo, mi volas nur esti “iniciatoro”.” [4]

Laŭ lia opinio, necesis iam semi en la mondo komunan fundamenton de la lingvo. Tion li faris per “Unua Libro”. Sed “Ĉio cetera devas esti kreata de la homa societo kaj de la vivo tiel, kiel ni vidas en ĉiu el la vivantaj lingvoj. . . . Kompetenta devas esti de nun, ne la aŭtoro aŭ ia alia persono; la solaj kompetentaj nun devas esti: talento, logiko, kaj la leĝoj kreitaj de la plej granda parto de la verkantoj kaj parolantoj. . . . La lingvo internacia devas vivi, kreski kaj progresi laŭ la samaj leĝoj, laŭ kiaj estis ellaborataj ĉiuj vivaj lingvoj.” [5]

Senfine oni povus multigi tiajn citaĵojn de Zamenhof, por ilustru lian lingvan kredon. En tio lia genio montriĝis pli scienca ol la teorio de Couturat kaj de Beaufront. Ĉar vera scienco respektas la faktojn. Ĝi studas la vivon.

Ankaŭ scienco ne konas papojn. Dum ĉiam modeste la “iniciatinto” de Esperanto parolis nur pri “ceteraj lingvoj” aŭ “natura vivo”, kaj fidis la popolon de l’ uzantoj, kontraŭe de Beaufront volis limigi la progreson per dekretoj. Estante ĉefesperantisto en Francujo, li konstante regis kaj ordonis. Li eĉ eldonis dikan libron de dogmoj gramatikaj. [6] Li insistis pri nura logiko, kaj malfidis ĉion tro naturan. Tre ofte li presigis en sia gazeto tiun frazon: “Antaŭ fakto ĝis nun neniam okazinta, estas malsaĝe peti instruon de historio!” Rimarkinde, la skribmaniero de Beaufront estis seka, rigida, tro “tradukita”. Kiel en lia esperantismo mankis la interna ideo, tiel en lia stilo mankis tiu salo: la spirito de la lingvo. Laŭ propra komparo lia, Esperanto estis por li kvazaŭ marista signaro; por Zamenhof, lingvo vivanta. Fakte, la du viroj ĉiam reprezentis du komprenojn tre malsamajn. La idista afero nur akcentis tiun veron.

Pri propagando, de Beaufront ankaŭ ŝatis regon, kaj

waren zelf aanwezig. [2] De anderen stuurden hetzij een vriend, hetzij een secretaris. Zamenhof werd gevraagd om een pleitbezorger voor Esperanto te benoemen. Hij stelde de Beaufront voor als voorzitter van de Franse propagandaorganisatie. Hij wou hem niet beledigen door iemand anders te kiezen, en hij wou hem zijn vertrouwen en dankbaarheid tonen.

Dat vertrouwen werd beschaamd. In plaats van de taal te verdedigen in naam van zijn opdrachtgever, pleitte de markies voor een nieuw project, “Ido” genaamd. Het project omvatte aanzienlijke wijzigingen aan de uitgangen, de woordenschat en de grammatica. Couturat ondersteunde het, want hij had het samen met de markies voorbereid. Op die manier had alleen Esperanto geen echte pleitbezorger, terwijl allerlei soorten systemen (Spokil, Parla, Bolak) wel een verdediger hadden, vaak de auteur zelf. In de overtuiging dat Zamenhof akkoord ging met de Beaufront besliste het comité om Esperanto te verkiezen inclusief de wijzigingen van het anonieme “Ido”, met het oog op een akkoord met het “Lingva Komitato”.

Toen de affaire bekend werd, ging er een schokgolf van verontwaardiging door de gemeenschap van esperantisten. De uitroep van Bourlet werd overal herhaald: “Bedrog en verraad”. Zes maanden lang ontkende de Beaufront alles. Maar op een keer bekende hij dat hijzelf “Ido” was. Het Lingva Komitato weigerde elke verandering. Ondertussen was Couturat het project al aan het verspreiden, alsof het een nieuwe taal was. Door zijn onrechtvaardig en deloyaal gedrag maakte de Beaufront de wetenschappelijke discussie onmogelijk en sleurde er zo persoonlijke antipathieën bij. [3]

Zamenhof stond daarboven. Hoewel hij er een afkeer van had, stelde hij voor om zaken die met de personen te maken hadden achterwege te laten en de voorgestelde wijzigingen openbaar te beginnen analyseren. Het resultaat bleef gelijk: de meerderheid verkoos loyaal de eigen weg te blijven volgen naar het devies van de Parijse prof. Cart: “Ni fosu nian sulkon” [Wij banen onze weg]. Net zoals altijd legde de Dokter er zich democratisch bij neer.

Even standvastig hield hij zich al van bij het begin. In 1888 schreef hij:

“Alles wat verbeterd kan worden, zal verbeterd worden op basis van de raadgevingen die de wereld verstrekt. Ik wil geen uitvinder van de taal zijn, enkel initiatiefnemer.” [4]

Naar zijn oordeel was het nodig om in de wereld ooit een gemeenschappelijk fundament voor de taal te leggen. Dat deed hij met zijn Unua Libro. Maar

“Al het andere moet door de maatschappij en het leven worden voortgebracht zoals wij dat zien bij alle levende talen... Daartoe moet vanaf nu niet de auteur of een andere persoon gemachtigd zijn. Zijn alleen daartoe gemachtigd: talent, logica en de regels opgelegd door het merendeel van de schrijvers en sprekers... De internationale taal moet

International Language of the Delegation

COMPLETE MANUAL OF THE AUXILIARY LANGUAGE

IDO

GRAMMAR, GRAMMATICAL EXERCISES, KEY
IDO-ENGLISH & ENGLISH-IDO VOCABULARIES

Revised by
L. DE BEAUFONT
(President of the French Idistic Society).

In conformity with the decisions of the Ido Academy

LONDON:
SIR ISAAC PITMAN & SONS, LTD.,
Publishers,
1, AMEN CORNER, E.C.4.
1919

leven, groeien en vooruitgaan volgens dezelfde regels als die waarop alle levende talen zijn gebaseerd.” [5]

Er zijn massa’s dergelijke citaten van Zamenhof, die zijn taalkundige overtuiging illustreren. Daaruit blijkt dat zijn taalkundig vernuft wetenschappelijker was dan de theorieën, van Couturat en de Beaufront. Want echte wetenschap respecteert de feiten en bestudeert het leven.

Ook de wetenschap kent geen pausen. De “initiatiefnemer” van Esperanto sprak altijd op een terughoudende manier over de “overige talen” of de “natuurlijke evolutie”, en had vertrouwen in de gemeenschap van gebruikers. De Beaufront daarentegen wou de vooruitgang beperken door middel van decreten. Als belangrijkste esperantist van Frankrijk was hij voortdurend bezig met heersen en bevelen. Hij had zelfs een dik boek uitgegeven met grammaticale dogma’s. [6] Hij drong aan op pure logica en wantrouwe alles wat te natuurlijk was. Heel vaak publiceerde hij in zijn tijdschrift de volgende zin: “Voor een feit dat zich nooit heeft voorgedaan is het dwaas om te rekenen op lessen uit het verleden”. Het viel op dat de stijl van de Beaufront droog, star en te “vertaald” was. Net zoals er in zijn esperantisme geen interne idee was, ontbrak ook in zijn stijl het “zout”: de geest van de taal. Hij vergeleek Esperanto met een set van scheepvaartsymbolen; voor Zamenhof was Esperanto een levende taal. In feite vertegenwoordigden de twee mannen twee heel verschillende visies. De affaire “Ido” accentueerde die waarheid alleen maar.

Ook i.v.m. propaganda hield de Beaufront graag de touwtjes in handen. Hij verbood letterlijk aan iedereen in Frankrijk om iets te ondernemen zonder zijn toestemming. [7] Hij ondertekende een contract met een uitgeverij dat verbood om welk boek dan ook, zelfs een van Zamenhof, zonder zijn toestemming te publiceren. [8]

Contrasterend met die bemoeizucht klonken de woorden van Zamenhof:

“Ik wou niet op autoritaire wijze een groot woordenboek uitgeven en de hele taal van kop tot teen creëren naar mijn goeddunken... Voor de internationale taal is “la fundamento” vergelijkbaar met het materiaal dat bij elke moderne taal de basis vormt van de reguliere geschreven literatuur... Als de taal volwassen genoeg is en haar literatuur voldoende ingang heeft gevonden, zal ook wat ik in mijn brochure schreef, elke betekenis verliezen, en zullen van dan af alleen de wetten van de meerderheid gelden.” [9]

Het leven, het gebruik, de meerderheid van de gebruikers, dat waren de regels van Zamenhof, niet wereldvreemde besluiten getroffen in een zes dagen durende comitévergadering. Op dit vlak toonde hij zich een echte wetenschapper. Om die reden bewonderde hij taalkundigen zoals Baudouin de Courtenay [10]. Wat meer was, deze laatste studeerde geneeskunde. Hij begreep het functioneren van de natuur. Amerikaanse filosofen herkenden bij Zamenhof de wetenschappelijke methode, wat niet het geval was bij de Franse wiskundige.

litere malpermesis al iu ajn en Francujo ion starigi sen aprobo lia. [7] Kun eldonista firmo li subskribis kontrakton tiam, ke ĝi ne povis presigi libron, eĉ de Zamenhof, sen lia cenzuro. [8]

Kontraste kun tia regemo sonis paroloj Zamenhofaj:

“*Mi ne volas eldoni aŭtore plenan vortaron kaj krei laŭ mia persona plaĉo la tutan lingvon de l' kapo ĝis la piedoj. . . Por la lingvo internacia, la fundamento reprezentas tiun materialon, kiu estis por ĉiu moderna lingvo en la komenco de regula skriba literaturo. . . . Kiam la lingvo sufiĉe fortiĝas kaj ĝia literaturo sufiĉe vastiĝas, tiam ankaŭ tio, kio estas en mia broŝuro devos perdi ĉian signifon, kaj sole kompetentaj tiam devos esti la leĝoj de la plejmulto.*” [9]

La vivo, la uzado, la plejmulto, jen estis la reguloj Zamenhofaj, ne decidoj teoriaj post sestaga komitato. En tio li montriĝis vera scienculo. Pro tio lin admiris lingvistoj, kiel Baudouin de Courtenay. [10] Plie li studis medicinon. Li komprenis naturfunkciadon. Male al franca matematikisto, amerikaj filozofoj rekonis ĉe Zamenhof la metodon laŭsciencan. Interalie William James, plej fama pragmatisto: lerninte biologion sub Agassiz, li nur fidis praktikan sperton de la vivo kaj malŝatis “a priori”.

Jam antaŭ li, en 1888, Amerika Filozofa Societo studis la demandon pri mondlingvo. Ĝi konkludis kiel Zamenhof. Ne sukcesinte kunvenigi kongreson de l' Akademioj por decidi pri l' afero, ĝi ne faris kiel Couturat. La raporto de l' sekretario Henry Philipps estis publikigita. Li rekomendis Esperanton kaj komencis ĝin disvastigi. Li eĉ batalis kontraŭ reformistoj. Laŭ li, nur taŭgis natura disvolviĝo.

Pri tiu temo Zamenhof parolis en “Aldono al la Dua Libro”, kaj denove, dudek jarojn pli malfrue, ĉe la kvara kaj sesa kongresoj en Dresdono 1908 kaj Washington 1910. Li montris, kiel senhalte kaj senrompe kreskas lingvoj. Malnovaj folioj falas. Novaj prenas ilian lokon. Branĉoj aldoniĝas. Floroj kaj fruktoj plimultiĝas. La trunko mem grandiĝas. Sed la arbo restas unu sama.

“*Granda estas la diferenco inter homo-infano kaj homoviro, granda eble estos la diferenco inter la nuna Esperanto kaj la evoluinta Esperanto de post multaj jarcentoj. . . . Iom post iom konstante aperas novaj vortoj kaj formoj, unuj fortiĝas, aliaj ĉesas esti uzataj. Ĉio fariĝas kviete, senskue, kaj eĉ nerimarkeble. Nenie montriĝas ia diferenciĝado de nia lingvo laŭ la diversaj landoj. . . . Nenie rompiĝas aŭ difektiĝas la kontinueco inter la lingvo malnova kaj la nova. Malgraŭ la fakto ke nia lingvo forte disvolviĝas, ĉiu nova Esperantisto legas la verkojn de antaŭ dudek jaroj kun tia sama facileco, kiel Esperantisto tiutempa.*” [11]

En Ameriko Zamenhof klarigis pli detale sian penson. Se iam vere aŭtoritata delegitaro de diversaj regnoj volus iom ŝanĝi Esperanton, antaŭ ol ĝin oficialigi, kiel ĝi agus? Por akcepti kelkajn utilajn vortojn, por limigi l' akuzativon aŭ ĉesigi l' akordiĝon de l' adjektivoj en multnombro, ĉu taŭsus subfosi la tutan laboron de duoncentjaro kaj rekomenci ĉiun sperton per alia vojo? Ĉu necesus ŝanĝi kiom eble plej vaste la tutan vortaron, kaj igi ĝin multe pli malfacila por la popolamasoj? Ĉu valorus perdi la spiriton de la lingvo

O.a. William James, de bekendste pragmatist. Nadat deze biologie had gestudeerd bij Agassiz, had hij alleen nog maar vertrouwen in de praktische levenservaring en had hij een afkeer van “a priori”.

Al voor hem had het Amerikaanse Filosofische Genootschap de kwestie van een wereldtaal bestudeerd. Het genootschap was tot dezelfde conclusie gekomen als Zamenhof. Nadat ze er niet in geslaagd waren om een congres van de Academies bijeen te roepen, om over de zaak te beslissen, reageerden ze anders dan Couturat. Het verslag van secretaris Henry Philipps werd openbaar gemaakt. Hij beval Esperanto aan en begon het te verspreiden. Hij bestreed ook de reformisten. Naar zijn oordeel was natuurlijke ontwikkeling de enige geschikte manier.

Over dat thema had Zamenhof het al in zijn “*Aldono al la Dua Libro*”, en opnieuw, twintig jaar later, tijdens het vierde en zesde wereldcongres in Dresden 1908 en Washington 1910. Hij toonde aan hoe talen zonder ophouden groeien. Oude bladeren vallen af. Nieuwe nemen hun plaats in. Bloemen en vruchten vermenigvuldigen zich. De stam zelf wordt groter, maar de boom blijft eenzelfde geheel.

“*Groot is het verschil tussen een kind en een man, groot zal wellicht het verschil zijn tussen het huidige Esperanto en het groot geworden Esperanto binnen hier en vele jaren... Beetje bij beetje verschijnen voortdurend nieuwe woorden en vormen, sommige worden sterker, andere geraken in onbruik. Alles gebeurt rustig, zonder schokken en zelfs onmerkbaar. Nergens is er sprake van differentiëring van onze taal naargelang van het land... Nergens is er een breuk in de continuïteit van oude taal naar nieuwe taal. Ondanks het feit dat onze taal een sterke evolutie kent, leest elke esperantist de werken van twintig jaar voordien met hetzelfde gemak als de esperantist van toen.*” [11]

In Amerika verklaarde Zamenhof zijn ideeën nader. Mocht er ooit een gezaghebbende afvaardiging van landen zijn die wijzigingen wil aanbrengen aan Esperanto voorafgaand aan diens officialisering, hoe zou die te werk gaan? Mocht men enkele nuttige woorden in gebruik willen nemen, of het gebruik van de accusatief willen beperken of de regel van de overeenkomst in getal van bijvoeglijke naamwoorden afschaffen, zou het dan zin hebben om al het werk van een halve eeuw te ondergraven en elke ervaring te herbeginnen op een andere manier? Zou het dan nodig zijn om het hele woordenboek zo veel mogelijk te wijzigen, en het op die manier veel moeilijker te maken voor de massa? Zou het goed zijn om de geest van Esperanto, waarin zelfs Slaven zich thuis voelen, te vergeten en de voorkeur te geven aan een theoretisch systeem dat met opzet Latijns aandoet?

Nee! Dat zou niet verstandig en niet nodig zijn. Het zou volstaan dat het *Lingva Komitato* in het dagelijkse taalgebruik ontbrekende zaken en toevoegingen zou aanbevelen. Na enige tijd zou de nieuwe gewoonte – als ze erg bruikbaar is – ingang vinden zonder enige onderbreking. Als ze niet nuttig is, zou zelfs een beslissing van de hoogste

Esperanto, ĉe kiu eĉ Slavoĵ sentas sin hejme, por preferi teoriant sistemon kun intence latina ŝajno?

Ne! tio estus nek saĝa, nek necesa. Sufiĉus, ke la Lingva Komitato rekomendu la forlasojn aŭ aldonojn en uzado ĉiutaga. Post kelka tempo, kutimo ja fariĝus sen ia rompo, se ĝi montriĝus tre praktika. Se ne, eĉ decido la plej alta falus morte. Efektive la sperto baldaŭ montrus ĉu tio, kio sendube estas pli facila en “uzado”, ne igas tiom pli malfacila la ”komprenadon”. Zamenhof ne tuŝis tiam la temon pri gajno kaj perdo, sed li konkludis modeste:

“*Ĉio, kion mi diris, ne estas ia aŭtora memfido, ĉar mi plene konsentas kaj konfesas malkaŝe, ke por ŝanĝi ion en la natura irado de la internacilingva afero, mi estas tiel same senpova kiel ĉiu alia persono. . . . La Esperantaj radikoj de la arbo internacilingva jam tiel profunde penetris en la teron de la vivo, ke ne povas jam ĉiu deziranto ŝanĝi la radikojn aŭ ŝovi la arbon laŭ sia bontrovo. . . . Ĉiu, kiu volos kontraŭbatali tiun naturan iradon, nur perdos senbezone siajn fortojn.*”

[1] Kontraŭe Zamenhof ĉiam konsilis elprovi novaĵojn per uzado.

[2] Couturat, Ostwald, Jespersen, Baudouin de Courtenay, 15-24 oktobro 1907.

[3] Eĉ idistoj bedaŭras tion. En sia “Historio di nia Linguo” Lüsslingen 1912, Prof. Jespersen skribis: “Hike (= tie ĉi) me intencas nek defendar nek kondamnar la morala latero (= flanko) di lua konduto. . . . Il esis la aŭtoro di la anonima ido-projekto samtempe kam il reprezentis Dr. Zamenhof avan la Komitato.”

[4] “Dua Libro”, Varsovio 1888.

[5] “Aldono al la Dua Libro”, Varsovio 1888.

[6] “Commentaire sur la grammaire Esperanto”, Paris, Hachette, 1903.

[7] Vidu “L’Espérantiste”, n-ro 15, marto 1899: “Al la komitato de S.p.p.E. (prezidanto L. de Beaufront), kaj nur al tiu ĉi komitato, oni nepre “devas” sin turni pri ĉio, kio koncernas propagandon. Al ĝi, kaj “nur al ĝi sole”, apartenas la devo kaj la “rajto” gvidi nian propagandon.” (Substrekiis kaj subskribis L. de Beaufront, prezidanto).

[8] Tiun kontrakton mi legis mem en arĥivoj de familio Zamenhof.

[9] “Aldono al la Dua Libro”, 1888. Pri tiu ĉi temo kaj pri malsamaj tendencoj inter Zamenhof kaj de Beaufront, vidu pli detalajn studojn en “Historio de la lingvo Esperanto” (Edm. P.), Unua parto, Ĝenevo 1912.

[10] Prof. Baudouin de Courtenay malaprobis la decidon de Couturat, Jespersen, Ostwald por Ido.

[11] Tiun saman ŝaton je vivanteco Zamenhof montris en siaj “Lingvaj Respondoj”, eldonitaj de “La Revuo”.

autoriteit doodgeboren zijn. De ervaring zou immers snel leren dat iets dat gemakkelijk is in het gebruik daarom nog niet de verstaanbaarheid bevordert. Zamenhof had het toen niet over winst en verlies, maar hij besloot bescheiden:

“*Alles wat ik heb gezegd, sprout niet voort uit de zelfverzekerdheid van een auteur; want ik ben volkomen akkoord en beken openlijk dat om iets te wijzigen aan de natuurlijke gang van de internationale zaak ik even onmachtig ben als elke andere persoon... De Esperantowortels van de internationale-talenboom zijn al zo diep in de bodem van het leven doorgedrongen, dat zelfs iemand die het zou willen, niets meer kan veranderen aan de wortels en evenmin de boom naar goedgevonden zou kunnen verplaatsen ... Iedereen die die natuurlijke gang van zaken wil tegengaan, verspilt zijn krachten onnodig.*”

[1] Integendeel, Zamenhof raadde altijd aan om nieuwigheden uit te proberen via het gebruik.

[2] Coutruat, Ostwald, Jespersen, Baudouin de Courtenay, 15-24 oktober 1907.

[3] Zelfs idisten betreuren dat. In zijn “*Historio di nia Linguo*” – Lüsslingen 1912, schreef prof. Jespersen: “*Hike (=hier) me intencas nek defendar nek kondamnar la morala latero (=flanko) di lua konduto... Il esis la aŭtoro di la anonima ido-projekto samtempe kam il reprezentis Dr. Zamenhif avan la Komitato.*”

[4] “Dua Libro”, Warschau 1888

[5] “*Aldono al la Dua Libro*”, Warschau 1888

[6] “*Commentaire sur la grammaire Esperanto*”, Paris, Hachette, 1903

[7] Cfr. “*L’Espérantiste*”, nr. 15, maart 1899: “Tot het comité S.P.P.E. (voorzitter L. de Beaufront), en enkel tot dit comité moet men zich wenden voor alles dat met propaganda te maken heeft. Aan dit comité en alleen aan dit comité hoort de plicht en het recht toe onze propaganda te leiden.” (Onderlijnde en ondertekende L. de Beaufront, president).

[8] Dit contract heb ik zelf gelezen in de archieven van de familie Zamenhof.

[9] “*Aldono al la Dua Libro*”, 1888. Over dit onderwerp en meningsverschillen tussen Zamenhof en de Beaufront, zie meer gedetailleerde studies in “*Historio de la lingvo Esperanto*” (Edm. P.), Unua parto, Ĝenevo 1912.

[10] Van zijn voorkeur voor de levendigheid van de taal gaf Zamenhof al blijk in zijn “*Lingvaj Respondoj*”, uitgegeven door “La Revuo”.

OPROEP ZAMENHOFFEEST

Omdat het nationale Zamenhoffeest niet doorgaat dit jaar, wil men het over een andere boeg gooien. De Vlaamse EsperantoBond roept alle clubs op om op **zaterdag 12 december** 's namiddags een lokaal feest te organiseren en dan online te komen in de namiddag om dan 'virtueel' de andere clubs te ontmoeten.

Wie geen samenkomst kan organiseren op die dag, wordt gevraagd om een filmpje te maken van max. 5 minuten, dat dan op 12 december getoond kan worden.

De voorzitter van de Antwerpse groep La Verda Stelo, Ella Strug, zal een Zoom-uitnodiging sturen naar de administrantj van de lokale clubs.

Klaar om mee te doen? Contacteer Yves Nevelsteen (yves.nevelsteen@gmail.com), die een en ander coördineert.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo

Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel. 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

Belga Esperanto-Federacio (BEF): Kristin Tytgat, kristin.tytgat@skynet.be

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

Verdaj Skoltoj

p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.:071 165 395 kaj 0485 517 552; info@verdajskoltoj.net - www.verdajskoltoj.net

Association pour l'Espéranto,

p/a Jean-Pol Sparenberg, Ruelle de Thuin 20, BE-6540 Lobbes, tel.: 0475 27 23 19, jpsparenberg@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org - www.esperantobruselo.org/nl
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 (0)50 5718842
sekretario@esperanto-nederland.nl
www.esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Officejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - www.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Ivo Vercammen
Ondervoorzitter: Marc Cuffez
Secretaris: Ben Indesteghe
Penningmeester: Ella Strug
Bestuursleden: Piet Glorieux, Nicky Janssen,
Eddy Van den Bosch en Johan Van Eenoo

Contactadressen in Vlaanderen

www.esperanto.be/groepen

ANTWERPEN

Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE

Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge, tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

GENT

La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoîtlaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT

La Erikejo, Mireille Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK

La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 051 62 39 28, pier.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, BE-8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN

Esperanto 3000, Ivo Schenkel, Karekietenlaan 14, BE-3010 Kessel-Lo tel.: 016 89 04 80 kaj 0486 39 28 02 ivo.schenkel@telenet.be

LIMBURG

Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

OOSTENDE

La Konko, Anne Brabant, anne.brabant@telenet.be
Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN

Esperanto Numismatiek Vereniging (ENA)
Info: Bert Boon., Merelhof 8, BE-3300 Tienen, tel. en fax: 0472 73 48 30 bert.boon@skynet.be

TURNHOUT

Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, BE-2300 Turnhout, tel.: 014 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

www.esperanto.be/horizontaal

Giften vanaf 40,00 euro aan FEL komen in aanmerking voor belastingvermindering

2021

Tijdschriften

Horizontaal (nl, 6 nrs/j) Het behandelt taalproblematiek en de Esperantobeweging en besteedt ruime aandacht aan de activiteiten van de plaatselijke Esperantogroepen.

Monato (esp, 11 nrs/j) Dit tijdschrift, uitgegeven door FEL, is een algemeen tijdschrift over politiek, economie en cultuur: een aanrader als dagelijkse lectuur.

Esperanto (esp, 11 nrs/j) het officiële ledenblad van UEA (Esperanto Wereldbond). Het behandelt voornamelijk de internationale Esperantobeweging en zijn cultuur.

Kontakto (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift voor jongeren en beginners. Het behandelt de meest uiteenlopende facetten van de internationale cultuur.

Literatura Foiro (esp, 6 nrs/j) Hoogstaand literair tijdschrift, met uittreksels, interviews en recensies uit de originele en vertaalde esperantoliteratuur.

Juna Amiko (esp, 4 nrs/j) Een tijdschrift voor kinderen die Esperanto kennen of het juist leerden, ook geschikt voor beginners, met eenvoudige teksten en vele illustraties.

Ateo (esp, 2 nrs/j) Tijdschrift van ATEO (Ateista Tutmonda Esperanto-Organizo).

La Kancerkliniko (esp, 4+1 nrs/j) Humoristisch en satirisch tijdschrift.

Espero Katolika (esp, 4 nrs/j) Tijdschrift van de katholieke Esperantobeweging.

Internacia Pedagogia Revuo (esp, 4 nrs/j) Lidmaatschap + tijdschrift van de vereniging van esperantisten-leraren met artikelen over pedagogie, methodologie en onderwijs.

Esperantista Vegetarano (esp, 2 nrs/j) het tijdschrift van TEVA (Tutmonda Esperantista Vegetarana Asocio) Niet alleen voor vegetariërs en veganisten maar ook geïnteresseerden vinden er interessante artikelen in.

Heroldo de Esperanto (esp, 12 nrs/j) Het blad behandelt wat reilt en zeilt in de Esperantowereld.

La Ondo (esp, 4 nrs/j + literatuur supplement) seizoenalmanak met de belangrijkste teksten van de nieuwswebsite en artikelen, essays, literatuur.

Meer informatie

Voor meer informatie over lidmaatschappen, allerhande tijdschriften en boeken in of over Esperanto zal de Vlaamse Esperantobond vzw u graag helpen.

U kunt contact opnemen via admin@fel.esperanto.be, bellen na 11 uur, of schrijven naar het Esperantohuis (zie adres en telefoonnummer op voorpagina).

De gegevens die u hier verstrekt, worden in de computer van de Vlaamse Esperantobond bewaard. Zij worden enkel gebruikt om u te informeren over de doelstellingen en de activiteiten van de Esperantobeweging, voor facturatie, e.d. U kan schriftelijk om een uittreksel van de gegevens die FEL over u heeft verzoeken, ze laten wijzigen of verwijderen.

Zie ook : www.esperanto.be/fel/nl/privacy.php

Betalings- en inschrijvingsformulier
rechtstreeks zenden aan: Vlaamse Esperantobond vzw
Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen
of via een plaatselijke groep

Telefoon: 03 234 34 00
admin@fel.esperanto.be
www.esperanto.be

Code:

Familienaam: _____ Voornaam: _____

Adres: _____

Postnummer: _____ Gemeente: _____

Telefoon: _____ Beroep: _____

Geboortedatum: _____ Nationaliteit: _____

E-mail: _____

Tot welke plaatselijke Esperantogroep wenst u te behoren? ¹

- Antwerpen Brugge Gent Kalmthout Limburg
 Kortrijk Leuven Oostende Turnhout

Andere leden van het gezin:

Naam: _____ Voornaam: _____ Geboortedatum: _____

Nationale lidmaatschapsbijdragen:

f	– gewoon lid ^{2,4}	30,00 EUR EUR
		rete	25,00 EUR
fm	– gewoon lid + Monato	87,00 EUR EUR
		rete	59,00 EUR
	+ familiaal lid (alle andere leden van het gezin) ³	+25,00 EUR EUR
s	– gewoon lid + gift van	+40,00 EUR EUR
df	– levenslang lid ²	750,00 EUR EUR

Ik ben sympathisant en stort een gift aan de Vlaamse Esperantobond vzw⁵: EUR

Mijn vereniging heeft sympathie voor Esperanto en wil op de hoogte blijven van initiatieven van de Vlaamse Esperantobond vzw.

Extra steun

Ik schenk de volgende som:

g – voor de werking van de plaatselijke groep (zonder fiscaal attest) ⁵ EUR

d – Ik wil de jongeren steunen EUR

Totaal pagina 1

Abonnementen:

p	Horizontaal (gratis voor leden)				
	☐ rete ☐ papere	25,00 EUR / 30,00 EUR	EUR	
m	Monato	59,00 EUR	EUR	
em	Ret.Monato Ascii/Unicode/PDF/ePub	35,40 EUR	EUR	
a	Agenda La Jarox 6,90 EUR	EUR	
e	Esperanto	45,00 EUR	EUR	
ja	Juna Amiko ☐ rete ☐ papere	11,00 EUR / 18,00 EUR	EUR	
kk	La Kancerkliniko	27,50 EUR	EUR	
k	Kontakto	29,00 EUR	EUR	
lf	Literatura Foiro (6 foje jare)	15,00 EUR	EUR	
oe	La Ondo ☐ pdf ☐ ePub	24,00 EUR	EUR	
h	Heroldo de Esperanto				

Esperantista Vegetarano / Naturista Vivo / Internacia Pedagogia Revuo / Espero Katolika / Ateo : zie Internationale lidmaatschapsbijdragen !

Boeken

pafo	Paulus fondinto (T. Steele)	10,20 + 2,58 EUR	EUR	
kkls	Kvin kverkoj kaj la sekvo (C. Declerck)	20,00 + 4,30 EUR	EUR	
muzm	Muzeo de milito (Magris)	35,00 + 4,00 EUR	EUR	
konep	Konflikto de la epokoj (E. De Kock)	33,00 + 6,00 EUR	EUR	
espri	Esprimaro (Desmet)	12,00 + 2,58 EUR	EUR	
fot3	Fotoalbumo fermiĝas (T. Steele)	7,00 + 1,72 EUR	EUR	
mufo	Muelilo de la fortuno (Slavici)	11,40 + 2,58 EUR	EUR	
mtea	Murdo en la teatro (Gates)	9,00 + 2,58 EUR	EUR	
surb	Ŝtona urbo (Anna Löwenstein)	24,00 + 4,00 EUR	EUR	
putin	Homoj de Putin (2a eldono) (Kalle Kniivilä)	15,00 + 4,00 EUR	EUR	
bbub	Brusela bubo	7,00 + 2,58 EUR	EUR	
dnhe	Dio ne havas eklezion (T. Steele)	11,40 + 2,58 EUR	EUR	
kamuf	Konvinka Kamufilaĵo (T. Steele)	19,00 + 4,00 EUR	EUR	
grafo	Grafo de Monte Kristo (Dumas)	79,00 + 6,00 EUR	EUR	
vagl	Kiel vaglumo (W. Elsschot)	10,00 + 1,72 EUR	EUR	
sagao	Sagao de Njal	18,00 + 4,00 EUR	EUR	
ipra	Informado praktike	15,00 + 2,58 EUR	EUR	
samo	Supla amo, Lenige liefde (de Coninck)	16,00 + 2,58 EUR	EUR	
lidip	Por ke la tagoj de la homaro (L. Zamenhof)	24,00 + 4,00 EUR	EUR	
marti	Morto de artisto (Anna Löwenstein)	20,00 + 6,00 EUR	EUR	
bivi	Bildo kaj vorto, ĉiela forto (Desmet) pdf	6,10 EUR	EUR	
eokul	Esperanto kaj Kulturo (Desmet) pdf epub mobi	6,00 EUR	EUR	
pslu	Proverboj sub lupeo (Desmet) pdf epub mobi	5,00 EUR	EUR	
srfl	Sangoruĝa flago (Steele) pdf epub mobi	8,50 EUR	EUR	
vludo	Vortarludoj (Desmet) pdf epub mobi	5,30 EUR	EUR	
vuv	Vortoj, vortaro kaj vortaristo pdf epub mobi	6,60 EUR	EUR	
avmo	Nekredebla aventuro de la misio Moresten (Coffinet)	8,00 EUR	EUR	
	pdf epub mobi				
	TOTAAL		EUR	

KORTING van 20% bij aankoop vanaf 3 boeken (mogen verschillende titels zijn).
Max. 6,00 € port in België.

2 - BESTELFORMULIER

Totaal pagina 1 & 2

Cursussen en woordenboeken

pivi	Vasta Vortaro/PIV-ido Eo-Ndl	59,00 + 6,00 EUR	EUR	
nedi	Nemave Edifi (por progresantoj)	20,00 + 2,58 EUR	EUR	
proglm	Woordenboek NL-Eo-NL (Luksa)	32,00 + 6,00 EUR	EUR	
progm	Woordenboek NL-Eo-NL	18,00 + 4,30 EUR	EUR	
abcm	ABC-Gramatiko de Esperanto	29,75 + 4,30 EUR	EUR	
amem	Gramatika ABC Mempraktikilo (oefenboek)	17,11 + 4,30 EUR	EUR	
progz	Zakwoordenboekje	3,00 + 1,72 EUR	EUR	
leks1	Leksikaj ekskursoj dua volumo	14,00 + 2,58 EUR	EUR	
leks2	Leksikaj ekskursoj tria volumo	15,00 + 2,58 EUR	EUR	
fesp	Fundamento de Eo, nederlanda	10,00 + 2,58 EUR	EUR	
unua	Unua libro	5,00 + 2,58 EUR	EUR	
progl	Leerboek Programita Esperanto	5,20 + 4,30 EUR	EUR	

Internationale lidmaatschapsbijdragen:

jl	lid UEA met toegang tot jaarboek	44,00 EUR	EUR	
	☐ 11-19 j. ☐ 22-25 j.	11,00 EUR / 22,00 EUR	EUR	
jl + e	lid UEA met Esperanto-revuo en toegang tot jaarboek	74,00 EUR	EUR	
z	Societo Zamenhof	+ 148,00 EUR	EUR	
ipr	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo				
	☐ rete ☐ papere	11,00 EUR / 22,00 EUR	EUR	
eiprj	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo kaj Juna Amiko				
	☐ rete ☐ papere	22,00 EUR / 34,00 EUR	EUR	
nu	INOE + Naturista vivo	15,00 EUR	EUR	
tv	TEVA + Esperantista vegetarano				
	☐ rete ☐ papere	10,00 EUR / 21,00 EUR	EUR	
at	ATEO + Ateista Organizo ☐ rete ☐ papere	10,00 EUR	EUR	
ek	IKUE + Espero Katolika ☐ rete ☐ papere	20,00 EUR / 30,00 EUR	EUR	

TOTAAL EUR

Ik betaal

- Ik betaal het totaal op één van de volgende rekeningen van de Vlaamse Esperantobond vzw: IBAN BE66 0000 2653 3843 BIC BPOTBEB1, IBAN BE31 4025 5105 3155 BIC KREDBEBB, **en zend dit formulier aan de Vlaamse Esperantobond vzw, Lange Beeldekenstraat 169, 2060 Antwerpen.**
- Ik betaal het totaal aan mijn Esperantogroep (zie blz. 1) **en zend dit formulier ook aan hen.**
- Ik heb een tegoed op mijn rekening bij FEL, gelieve mijn rekening te debiteren.

Noten:

1. Een lid van de Vlaamse Esperantobond vzw is automatisch ook gewoon lid van de dichtsbijzijnde plaatselijke Esperantogroep. Wenst u lid te zijn van een andere groep, plaats dan een kruisje in het vierkantje achter de naam van die groep.
2. Leden en steunende leden van de Vlaamse Esperantobond vzw (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift Horizontaal. Leden krijgen op aanvraag de Membromarkfolio van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de Delegita Reto in het Jaarboek van UEA. Deze lidmaatschapszegels kunnen worden aangevraagd via de plaatselijke groepen of rechtstreeks bij het bondssecretariaat.
3. Bij een familiaal lidmaatschap is iedere 2de en volgende persoon die op hetzelfde adres woont, lid. Er wordt slechts één tijdschrift per adres verzonden.
4. Jongeren tot en met 29 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA).
5. **Giften** van 40,00 EUR of meer aan de Vlaamse Esperantobond vzw komen in aanmerking voor belastingvermindering in **2020**. In voorkomend geval worden de attesten verstuurd in het begin van het kalenderjaar dat volgt op de schenking. *Schenkingen rechtstreeks aan een plaatselijke groep komen NIET in aanmerking voor belastingaftrek.*

BESTELFORMULIER - 3

ALIĜILO BELFASTO

Konstanta adreso:
106-a UK de Esperanto
Nieuwe Binnenweg 176
NL-3015 BJ Rotterdam, Nederlando
Por aliĝi rete: www.uea.org/kongresoj/alighilo

106-a UNIVERSALA
KONGRESO
DE ESPERANTO
17–24 julio 2021
Belfasto, Britio

Kongresa numero:

ĈIU ALIĜANTO UZU APARTAN ALIĜILON (BONAS ANKAŬ FOTOKOPIO DE ĜI) – BONVOLU TAJPI
AŬ SKRIBI PRESLITERE. LAŬBEZONE METU KRUCON EN LA KONCERNAJN KVADRATETOJN.

FAMILIA NOMO **VIRO/VIRINO**
(por alfabeto ordigo) (forstreku la nevalidan)

PERSONA(J) NOMO(J) **UEA-KODO** –

ADRESO (nacilingve en latinaj literoj kun poŝtkodo)

LANDO **TEL.**(kun prefikso)

NASKIĜDATO **RETADRESO**

Mi aliĝas al la Kongreso laŭ la kondiĉoj presitaj sur la dorsa flanko. (Aliĝojn sen kotizpago oni ne traktas.)

- Mi sendas ĉi tiun aliĝilon al Vlaamse Esperantobond vzw kaj samtempe pagas al ili (vidu dorse sube)
- Vlaamse Esperantobond vzw, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen
- Al la bankokonto **KBC** - IBAN: BE31 4025 5105 3155 - BIC: KREDBEBB
- Al la bankokonto **Bpost bank** - IBAN: BE66 0000 2653 3843 - BIC: BPOTBEB1
- Bonvolu debeti al mia FEL-konto, kie estas sufiĉa bonhavo

Mi ne volas ricevi la paperan konfirmilon kaj la Duan Bultenon (mi ricevos ilin rete).

Se vi aliĝas kiel kunulo, bv. indiki ĉi tie la nomon/kodon de la ĉefaliĝinto:

Se vi aliĝas kiel handikapulo, ĉu UEA jam havas atestilon? jes / mi kunsendas (forstreku unu)

Se vi aliĝas senpage, bv. skribi ĉi tie la kialon (vidu dorse):

Mi legis, komprenas kaj akceptas la kondiĉojn presitajn dorsflanke sur ĉi tiu aliĝilo kaj donas permeson al UEA uzi miajn datumojn por registri min al la UK, kontakti min kaj aperigi mian nomon en la Kongresa Libro kaj UK-retejo. Mi donas permeson al UEA aperigi mian adreson en la Kongresa Libro, krom se mi indikas alie ĉi-sube.

Bv. aperigi en la Kongresa Libro mian retadreson anstataŭ mia poŝta adreso.

Mi ne volas ke adreso mia, poŝta aŭ reta, aperu en la Kongresa Libro.

DATO **SUBSKRIBO**
(Aliĝilon sen subskribo oni ne traktas!)

<i>Por uzo de la administracio/peranto:</i>		KOTIZO (vidu dorse)
UEA-membro en kategorio/jaro		DONACO AL KONGRESO
UEA-spezfolio n-ro:		INFANA KONGRESETO
konfirmo de peranto		FOND. PARTOPRENU UK-ON
PAGO EN CO	KONFIRMO	ENTUTE (en eŭroj)

La kotizoj varias depende de la loĝlando de la aliĝanto, laŭ la jena grupo:

A: Ĉiuj landoj escepte de tiuj de kategorio B.

B: lamaj socialismaj landoj de Eŭropo; ĉiuj landoj de Azio (escepte de Israelo, Japanio kaj Korea Resp.), Afriko kaj Latin-Ameriko.

La kotizoj estas pagendaj al la konstanta adreso aŭ al landa peranto (vidu liston en la Unua Bulteno, aŭ en la reto ĉe www.uea.org/aligoj/perantoj; ankaŭ pluraj aliaj informoj pri la Kongreso aperas en la UEA-paĝoj). La CO en Roterdamo akceptas aliĝilojn ĝis la 15-a de junio 2021. Post tiam, oni aliĝu surloke dum la UK.

POR ELEKTI LA ĜUSTAN KOTIZON BV. ATENTE LEGI LA ĈI-PAGAJN KLARIGOJN.

KONGRESKOTIZOJ VALIDAJ: (ĉiuj en eŭroj)	ĝis 31 dec. 20 1-a periodo		ĝis 31 marto 21 2-a periodo		ekde 1 aprilo 21 3-a periodo	
	A	B	A	B	A	B
1. membro de UEA en unu el la kategorioj: DM/DMB, MB(T) aŭ MA(T)	190	145	240	180	290	215
2. ne individua membro de UEA	240	180	300	225	360	270
3. komitatano/kunulo/junulo/handikapulo, mem individua membro de UEA	95	70	120	90	145	110
4. kunulo/junulo/handikapulo, ne individua membro de UEA	145	105	180	130	215	155

DIFINOJ

Individa membro de UEA: Dumviva Membro (DM aŭ DMB), Membro Baza (MB aŭ MB-T), Membro-Abonanto (MA aŭ MA-T). *Aligitaj Membroj eniras kategorion 2, kiam temas pri la kongresa kotizo.*

Komitatano: estas membro aŭ observanto en la Komitato de UEA en la momento de aliĝo.

Kunulo: Tiu, kiu loĝas samadrese kun la ĉefaliĝinto. Ĉefaliĝinto oni konsideras personon, kiu pagas kotizon en kategorio 1 aŭ 2.

Junulo: Tiu, kiu naskiĝis inter 91 01 01 kaj 00 12 31 (inkluzive). Oni nepre notu la naskiĝdaton sur la aliĝilo kaj sendu kopion de identigilo kie aperas la naskiĝdato.

Handikapulo: Tiu, kies handikapo nepre postulas akompananton (ekzemple blindulo), kaj kiu pruvis tion per kuracista aŭ simila atestilo, kiu klare indikas la tipon de handikapo.

Senpage aliĝas:

- infanoj kaj gejunuloj naskiĝintaj post 00 12 31 (sendi kopion de identigilo kie aperas la naskiĝdato);
- nemalhaveblaj akompanantoj de handikapuloj.

La kotizo ne estas repagebla, senkonsidere ĉu la aliĝinto ne povas partopreni la Kongreson pro propra volo aŭ pro iu ajn ekstera kaŭzo. *Se la Kongreso ne okazos en 2021, tiam la kongresa kotizo estos repagebla, minus 15 € pro administraj kostoj.*

La kotizo ne inkluzivas loĝadon, ekskursojn, bankedon kaj eventuale aliajn aparte pagendajn aferojn pri kiuj informoj kaj mendiloj aperas en la Dua Bulteno. La kotizo inkluzivas nenian asekuron.

Kongresaneco ne estas transdonebla al alia persono. Fraŭdo kun la nomŝildo estas punebla per konfisko de la nomŝildo kaj malpermeso al la fraŭdanto(j) plu partopreni tiun kongreson.

Por la limdatoj kaj aliaj kondiĉoj validas la dato de ricevo de la pago en la CO aŭ ĉe peranto.

Aliĝilon sen kompleta pago aŭ pago sen (subskribita) aliĝilo oni ne traktos.

Kongresa Regularo (ekstrakto): "2.4. Kongresanoj devas fari nenion, kio kontraŭas la Kongresan Regularon, aŭ malutilas al la UK, kaj devas submetiĝi al la leĝoj de la lando, kie okazas la UK."

Kiu subskribas ĉi tiun aliĝilon, konfirmas sian respekton al la Kongresa Regularo kaj la laŭstatuta neŭtraleco de UEA, kiu organizas kaj aŭspicias la Universalajn Kongresojn.

Se vi pagas al peranto, bonvolu sendi ankaŭ la aliĝilon al tiu.

Se vi pagas rekte al konto de UEA, sendu la aliĝilon al Roterdamo.